

تمایلات جنسی کودکان و نوجوانان

نویسنده: ساندین فان در دوف

مترجم: گیل آوا

ترجمه ی این کتاب

تقدیم به دختران امروز، کودکان دیروز، مادران فردا

مقدمه مترجم

کتابی را که پیش رو دارید توسط خانم ساندیرین فان در دوف، روانشناس و پژوهشگر مسائل جنسی کودکان و نوجوانان نگاشته شده است. این کتاب حاوی مطالبی پیرامون رفتارهای جنسی کودکان و نوجوانان بطور عموم، صرفنظر از ملیت، زبان و فرهنگ می باشد. همچنین حاوی پیشنهاداتی برای والدین و مربیان جهت برخورد با مسائل جنسی کودکان است.

هدف از ترجمه این اثر، ارائه نمونه عالی یا برتر تربیت جنسی کودکان نیست بلکه پیش از هر چیز توجه دادن خواننده به موضوع تربیت جنسی است. مطلبی که در جامعه ما کمتر به شکل مستقل مورد بررسی قرار گرفته است.

از همه دوستانی که در انجام این کار به من یاری رسانیده اند، سپاسگزارم.

گیل آوا

فهرست

1- تمایلات جنسی کودکان چیست؟

- 1.1- تمایلات جنسی چیست؟
- 1.2- تمایلات جنسی و بزرگسالان
- 1.3- آیا تمایلات جنسی در کودکان وجود دارد؟

2- رشد تمایلات جنسی در کودکان تا 12 سالگی

- 2.1- دوران نوزادی (تا 2 سالگی)
- 2.2- کودکان بین 2 تا 4 ساله
- 2.3- کودکان بین 4 تا 6 ساله
- 2.4- کودکان بین 6 تا 8 ساله
- 2.5- کودکان بین 8 تا 10 ساله
- 2.6- کودکان بین 10 تا 12 ساله
- 2.7- سخن پایانی

3- گفتگو با کودکان در مورد تمایلات جنسی

- 3.1- گفتگو با کودکان در مورد تمایلات جنسی از اهمیت برخوردار است
- 3.2- نقش مهم تماس و ارتباط جسمانی
- 3.3- گفتگو پیرامون مسائل جنسی فقط وظیفه ی پدر و مادر نیست
- 3.4- نقش تربیت شخصی خود شما (والدین و مربیان)
- 3.5- انتخاب کلمات
- 3.6- مناسبترین سن برای آغاز گفتگو
- 3.7- فرصت مناسب برای گفتگو پیرامون جنسیت
- 3.8- با کتاب و یا بدون آن
- 3.9- در مورد چه موضوعاتی می توانید با بچه ها صحبت کنید؟
- الف) رشد اندامی و احساس

ب) مهارت ها و توانایی های شخصی

پ) روابط

ت) رفتار جنسی

ث) روابط جنسی و سلامتی

ج) جامعه، فرهنگ، و مذهب

4- مرزها در کجا واقع شده اند؟

4.1- تعیین مرزبندیهای مشخص برای والدین

4.2- باید به مرزهای کودک احترام گذاشت

4.3- کودکانی که خود در مورد مسائل جنسی سؤال می کنند

4.4- میزان آزادی والدین در تربیت کودکان

4.5- از مرز گذشتن بازی کودکان

5- برخی پرسش های والدین و مربیان درباره ی کودکان و مسائل جنسی آنان

5.1- آیا بچه ها می توانند خودارضایی داشته باشند؟

5.2- آیا خیلی بد است که کودکی والدین خود را در حال آمیزش جنسی ببیند؟

5.3- چه زمانی باید در مورد جلوگیری از بارداری با بچه ها صحبت کرد؟

5.4- اگر بچه ها بخواهند با هم آمیزش جنسی کنند، چه باید کنیم؟

5.5- پدر و مادر های دیگر مرا بیش از حد آسان گیر می پندارند

5.6- بازی های جنسی کودکان

5.7- اولین عادات ماهانه و اولین آزاد شدن اسپرم

5.8- داستان تاریخی پرده بکارت

5.9- پوست اضافی آلت تناسلی پسرانی که ختنه نشده اند

5.10- آیا دادن آگاهی از مسائل جنسی جزء وظایف دبستان محسوب میشود؟

5.11- گفتگو پیرامون خودارضایی ، لذت جنسی و شهوت

5.12- چگونه و چه زمانی درباره ی سوء استفاده جنسی صحبت می کنیم؟

5.13- صحبت در مورد همجنس گرایی

5.14- چگونگی برخورد با واکنش های اطرافیان

5.15- اگر کار شما تربیت و مراقبت از کودکان است

5.16- فیلم ها و خط های تلفن سکسی

1- تمایلات جنسی کودکان چیست؟

1.1- تمایلات جنسی چیست؟

برای درک چگونگی مسائل جنسی کودکان، ابتدا باید از خود سؤال کنیم که از مسائل جنسی بطورکل چه برداشتی داریم. توضیح آنچه ما در این مورد درک میکنیم، کار ساده ای نیست. چرا که این موضوع در بر گیرنده حیطه وسیعی از مسائل جنسی و جسمی، نیازها، میل ها و احساسات میباشد. اغلب می شنویم که تمایلات جنسی را "مجموعه رفتارهایی که به سکس مربوط می شود" تعریف می کنند. اما خود سکس چیست؟ در ادبیات و تحقیقات علمی تعاریف مختلفی از تمایلات جنسی ارائه می شود و به نظر می رسد که همگان می دانند که تمایلات جنسی چیست. اما ارائه ی تعریفی مورد توافق همگان، کاریست دشوار. هر کسی تعریف مشخصی از آن ارائه میدهد که در بر گیرنده تجربه شخصی خود او میباشد.

اگر از دوستان خود بپرسید: "به نظر شما تمایلات جنسی یعنی چه؟" خواهید دید جواب هایی که می شنوید، بسیار گوناگون و متفاوت است. مثلا "همه چیزهایی که به هم آغوشی مربوط است"؛ "وقتی که با دیدن یک زن زیبا، احساس هیجان در من ایجاد می شود"؛ "جاذبتهایی که نمیتوان در مقابلشان مقاومت نشان داد"؛ "با هم در حمام بودن و همدیگر را صابون مالی کردن"؛ "احساس مورموری که از لمس یکدیگر ایجاد می شود"؛ "یک احساس شدید در دستگاه جنسی، وقتی که می گوید: من ترا می خواهم، همین حالا می خواهم."؛ "وقتی که او غذایی کاملا ویژه برایم می پزد، و هیجانی که از این کار به من دست می دهد." و به همین ترتیب هفت شخص مختلف ممکن است هفت پاسخ متفاوت به این پرسش دهند. و ملاحظه کنید که هر چه تعداد پرسش شونده ها بیشتر شود، پاسخ های داده شده هم متنوع تر خواهد بود. نیاز جنسی بطور آشکار مفهومی شخصی است. اگر به پاسخ های بالا دقت کنید، می بینید که این تمایلات به احساسات ما مربوط اند: دیدن، لمس کردن، بوییدن، هم آغوشی، ماساژ دادن و در مورد برخی خوردن. تمایلات جنسی را در بهترین حالت میتوان چنین تعریف کرد:

مجموعه رفتار ها و احساسات جسمی میان دو نفر که می توانند عامل ایجاد احساسات ویژه ای از قبیل آرامش، هیجان و لذت گردند.

تعریف بالا هم می تواند شامل کسی باشد که تمایل جنسی را فقط مربوط به نوازش کردن، لمس کردن آلت تناسلی و هم آغوشی می داند، و هم کسی که مشتاق دیدن بدنی زیبا، و یا خوردن غذایی است که مخصوص او آماده شده باشد.

1.2- تمایلات جنسی و بزرگسالان

بسیاری از بزرگسالان، تمایلات جنسی را با رفتارهای جسمانی معنا میکنند. رفتارهایی از قبیل: نوازش کردن، بوسیدن، لمس کردن، نگاه کردن، هم آغوشی و ارضا شدن. اما باید توجه داشت که مسائل جنسی میتوانند معانی عاطفی نیز به همراه داشته باشد. شما از طریق همآغوشی علاقه خودتان را به دیگری ابراز میکنید. نشان میدهید که تمایل دارید در کنار او باشید. به علاوه برای برخی تمایل جنسی نوعی احساس امنیت، آرامش و تخلیه فشارهای روانی است. تمایل جنسی می تواند در قالب کلمات، عشوه گری، بوسیدن، نوازش کردن و غیره ابراز شود.

1.3- آیا تمایلات جنسی در کودکان وجود دارد؟

اگر این را بپذیریم که برای بسیاری از بزرگسالان رابطه جنسی تداعی کننده چیزی جز آمیزش جنسی و ارضاء شدن نیست، بدین ترتیب قابل درک خواهد بود که این دسته از بزرگسالان تصویری از وجود نیازهای جنسی در کودکان نداشته باشند. سالها وجود احساسات جنسی در کودکان انکار میشد و این امر البته منطقی بنظر میرسید، چرا که رفتارهایی از قبیل هم آغوشی و ارضا شدن در بچه ها مشاهده نمیشود. در نتیجه اینطور تصور میگردید که بچه ها فاقد احساسات جنسی هستند.

اما اگر نگاه وسیعتری به تمایل جنسی داشته باشیم، در آنصورت مسائل جنسی حیطه وسیعتری را در بر میگیرد. به طور مثال، نگاه کردن به بدن یکدیگر و لمس آن، نگاه کردن به آلت تناسلی و لمس آن، یا "دکتر بازی" و یا بوسیدن همدیگر. همه ی این رفتار ها می توانند احساسات و هیجاناتی در دستگاه جنسی ایجاد کنند. کودکان می توانند همه ی این رفتار ها را داشته باشند و دچار هیجانات ناشی از این رفتارها نیز بشوند.

تمایلات جنسی دارای دو وجه جسمانی و عاطفی است که هر کدام به ترتیب دارای کارکرد های مختلفی میباشند. از جمله: همآغوشی و ارضای جنسی و یا ایجاد ارتباط و آرامش. بنابر پژوهش های انجام شده حدود 10 درصد از کودکان زیر 12 سال می توانند ارضای جنسی (ارگاسم) داشته باشند. اما رفتار جنسی آنان با قصد ارضاء جنسی صورت نمی گیرد، زیرا کودکان هنوز در مرحله ی ارتباط دادن رفتار جنسی و ارضای جنسی نیستند و این چیز است که کودکان طی سالهای بعد می آموزند و در سنین بلوغ واقعیت می یابد. به علاوه، هم

آغوشی و آمیزش میان کودکان در فرهنگ ما یک رفتار طبیعی کودک محسوب نمی شود. کودکان رابطه ی آمیزشی و جنسی را مختص بزرگسالان می دانند نه خود. برای بسیاری از کودکان وجود رابطه ی جنسی میان بزرگسالان عجیب به نظر می رسد.

تمایلات جنسی در کودکان به میزان زیادی معطوف به اکتشاف تن خودشان است و احساساتی که به این کشف مربوط می شود. با گذر سالیان، تمایل جنسی شکل نوعی وسیله ی ارتباطی به خود می گیرد. این تمایل در ابتدا به ویژه متوجه لمس کردن و اکتشاف تن خود است و در ادامه به کشف و لمس بدن دیگری می انجامد. در مرحله بعدی نیازهای جنسی با احساسات ویژه ای در می آمیزد که به ظهور عشق می انجامد و به این ترتیب چیزی به تدریج اما بطور قطع شکل میگیرد که ما آنرا کششهای جسمانی می نامیم.

تمایلات جنسی در کودکان نباید با تمایلات جنسی بزرگسالان مقایسه شوند، چرا که تمایلات جنسی کودکان دارای جنبه های دیگری نیز هست و عملکردها و اشکال بروز آن متفاوت از بزرگسالان میباشد. چهار مثال زیر گواه این ادعاست:

- "وقتی پسر 4 ماهه ام را نظافت می کنم، گاهی اوقات او نعوظ می کند. ولی چون اغلب بعد از آن

ادرار می کند، من همیشه فکر می کردم که نعوظ او به علت داشتن ادرار است"

بسیاری از والدین با این نظر موافقت دارند که آلت تناسلی پسر بچه ها در زمان نوزادی نیز می تواند شق شود. آیا این به تمایل جنسی مربوط است؟ در مورد نعوظ نوزادان، پژوهشگران امور زیستی و جنسی نظرات متفاوتی دارند. برخی بر این باور اند که شق شدن آلت تناسلی پسر بچه ها، نشانه ای از احساسات جنسی آنان میباشد که حس خوشایند و لذت بخشی برای کودک به همراه دارد و برخی معتقد اند که نعوظ نوزادان پسر به علت فشار به مثانه است و نه ایجاد احساس جنسی. چرا که، به نظر این گروه، کودکان تقریباً همیشه پس از نعوظ ادرار می کنند.

حتی در سنین بالاتر هم نعوظ را همواره نمی توان با احساس جنسی مربوط دانست. در نظر داشته باشید که نعوظ صبحگاهی در بزرگسالان هم ایجاد می شود و یا جوانان که ناخودآگاه دچار این حالت می شوند و اغلب هم احساس خوبی نسبت به آن ندارند.

- "وقتی تن دختر هشت ساله ام را می خارام، بسیار لذت می برد. در زمان نوزادی هم از ماساژ بدن

اش بسیار لذت می برد."

تماس با پوست بدن کودکان از ایام نوزادی و حتی تا سنین بزرگسالی از اهمیت ویژه ای برخوردار است و برای کودکان نیز احساسی کاملاً ویژه و لذت بخش به همراه دارد. به علاوه، این نوازش و تماس با بدن کودک نشان دهنده علاقمندی والدین به مراقبت از فرزندان می باشد و بدین ترتیب کودکان احساس امنیت و آرامش می کنند. همچنین کودکان یاد می گیرند که برای جسم خود ارزش قائل شوند و همزمان در می یابند که دیگران برای جسم

آنها ارزش قائل اند. به نظر میرسد که ارزش دادن به جسم کودک، در رشد و تکامل سالم جنسی و احساسی او نقش موثری ایفا می کند.

- "بازی مورد علاقه دختر سه ساله ام و دوست (دختر) همبازی اش این است که لباس های خود را کامل

از تن در آورند و همدیگر را خوب تماشا کنند."

برای کودکان بین 3 تا 4 ساله نگاه کردن به بدن یکدیگر بازی جالبی است. این جذابیت از کنجکاوی برای دیدن اعضاء و اندامی است که از دید عموم پنهان نگاه داشته میشود. برای اغلب کودکان این بازی هیجان انگیز است و احساسات خاصی در آنان ایجاد می کند که ما از آن با نام احساسات جنسی یاد میکنیم، احساساتی که با هیجانات ناشی از بازیهای دیگری همچون قایم باشک، گرگم به هوا ... متفاوت است.

- "دختر 5 ساله ام عادت دارد که شب موقع خوابیدن بالشی را محکم بین پاهایش بفشارد."

هنگامی که بچه ها هنوز بسیار کوچک هستند، کشف می کنند که لمس کردن، مالیدن، و نوازش کردن آلت تناسلی شان احساس جالبی به همراه دارد، احساسی که از لمس دیگر اعضاء بدست نمی آید و این برای کودک کشف بزرگی محسوب میشود. عملی که احساس خوبی به همراه دارد، طبیعی است که تکرار شود، به ویژه اگر بچه ناراحت یا خسته باشد. کشف دیگر شان این است که زمانی که آلت شان را به جایی می مالند، مثلاً به دسته مبل یا بالش، این احساس خوب را میتوانند تجدید کنند. این رفتارها مربوط است به فرآیند کشف تن خود و احساسات مربوط به آن.

- "در کلاس پسر 9 ساله ام، اغلب شاگردان با هم رفاقتی از نوع عاشقانه دارند."

احساس علاقه ای ویژه، نوعی عشق کودکانه، در محیط مدارس ابتدایی میان کودکان شکل میگیرد که اغلب از سوی ما جدی گرفته نمی شود. درحالی که این روابط برای خود کودکان بسیار جدی است. برای آنها عاشق شدن و دوست صمیمی داشتن از همان اهمیتی برخوردار است که برای بزرگسالان، اما طریق مواجهه کودکان با این احساسات، با آنچه بزرگسالان میکنند قابل مقایسه نیست. هنگامی که کودکان به هم علاقمند می شوند، مانند بزرگسالان در پی ایجاد رابطه ی جسمانی از نوع هم آغوشی، و یا بوسیدن یکدیگر نیستند. محتوای احساسات کودکان در این مورد منطبق با شرایط سنی شان است. اگر یک کودک 4 ساله بگوید که عاشق شده است، منظور او داشتن یک رابطه ی دوستانه ویژه با یک فرد مشخص است. او این احساس ویژه را با رفتارهای مشخصی مثل میل بازی با فرد مورد نظر و یا دادن نقاشی و وسایل بازی خود به او نشان میدهد. و اگر یک کودک 7 ساله بگوید که عاشق شده است، ممکن است از این احساس دچار خجالت گردد و میتواند این احساس را از یک دوستی معمولی تمیز دهد. و هنگامی که یک کودک 10 ساله عاشق می شود، کاملاً از نیاز اش به داشتن رابطه ای عمیق تر و نزدیک تر آگاه است، و یک تماس زودگذر، هیجان بزرگی در او ایجاد می کند (تماس بیش از حد می تواند دافعه ایجاد کند).

کودکان نیز مانند بزرگسالان همان کلمه "عاشق شدن" را بکار می برند، اما در حقیقت این کلمه برای آنان از محتوی دیگری برخوردار است ولی کاملاً با اهمیت و جدی است. آیا عاشق شدن در کودکان به تمایلات جنسی شان مربوط می شود؟ یقیناً. مشروط به آنکه معنای وسیعتری را از "تمایلات جنسی" در نظر داشته باشیم.

2- رشد تمایلات جنسی در کودکان تا 12 سالگی

کودکان در جریان رشد خود از جهات متفاوت متکامل میشوند. این تکامل شامل رشد جسمانی، رشد احساسات نسبت به خود و دیگران، رشد عقلانی و همچنین رشد جنسی میباشد. علانم جنسی، احساسات و رفتارهای جنسی به نحوی که در بزرگسالان موجود است، بندرت در کودکان مشاهده میشود. البته مقدمات آن در کودکان فراهم است، هم به لحاظ جسمی و هم به لحاظ عاطفی. در زمینه رشد جسمانی، عقلانی و احساسی کودکان کتاب های بیشماری نوشته شده است. محققان بنام و روانشناسان کودک بر پایه تحقیقات صورت گرفته بر روی کودکان، تئوریهایی را تنظیم کرده اند که بر اساس آن چگونگی رشد و تکامل کودک تا مرحله بزرگسالی از جهات مختلف توضیح داده شده است. اما متأسفانه در زمینه ی رشد تمایلات جنسی کودکان تحقیقات اندکی صورت گرفته است و دستاوردها در این زمینه عمدتاً بر پایه مشاهدات و شنیده ها از طرف کسانی است که عهده دار تربیت کودکانی بوده اند.

در مورد اینکه چرا تحقیق و بررسی در مورد رشد تمایلات جنسی کودکان تا این اندازه اندک بوده است، دلایل متفاوتی را می توان ذکر کرد.

دلیل نخست اینکه تا مدتها وجود تمایلات جنسی در کودکان کشف نگردیده بود و تحقیق نیز از ضرورتی برخوردار نبود.

دوم اینکه روشی که برای تحقیق و پژوهش در مورد رفتار و احساس جنسی کودکان بکار می رود مشکل زاست، چرا که در طرح پرسش ها، چه به صورت کتبی و چه شفاهی، میبایست مفاهیم جنسی را به زبان کودکان ترجمه کنیم و این برگردان معانی و مفاهیم به زبان کودکان، احتمال نامفهوم شدن این مفاهیم را بزرگتر میکند.

دلیل سوم اینکه تحت نظر داشتن رفتار کودکان در همه لحظات امکان پذیر نیست و بسیاری از پژوهشگران برای تشخیص رفتار جنسی کودکان از روش ارجاع به گذشته استفاده می کنند. یعنی سعی می کنند بزرگسالان را به گذشته خود رجوع دهند و از آنان بخواهند تا دوران کودکی خود را به یاد آورند. این روش همیشه به یک اندازه قابل اعتماد نیست. به علاوه با این روش نمی توان در مورد دوران 2 یا 3 سالگی تحقیق کرد. زیرا بزرگسالان تنها قادر به یادآوری بخشی از خاطرات خود بعد از سنین دو یا سه سالگی هستند.

رسم دقیق منحنی رشد تمایلات جنسی کودکان را در همه ی گروه های سنی امکانپذیر نیست. اما به کمک داده هایی که محققان و مسئولان تربیتی جمع آوری کرده اند، می توان توضیحی عمومی در این ارتباط ارائه داد که شامل ویژگی های رفتاری مربوط به گروههای سنی معینی است.

در ادامه تلاش می شود که تکامل تمایلات جنسی کودکان توسط مولفه هایی تعیین و تبیین گردد.

الف) مولفه ای که به جنسیت (دختر یا پسر بودن) مربوط می شود:

رشد هویت جنسی، نقش جنسی دختر یا پسر بودن و انتخاب جنسی.

ب) مولفه ای که به رشد جسمانی مربوط می شود:

کشف و لمس تن خویش و دیگران.

پ) مولفه ای که به صمیمیت و اعتماد مربوط می شود:

احساسات مختلف که با مولفه های فوق در ارتباط میباشند.

2.1- دوران نوزادی (تا 2 سالگی)

مهمترین ضرورت برای یک نوزاد تأمین نیازهای اولیه اوست. اگر این نیازها بر آورده نشود، نوزاد احساس خوبی نخواهد داشت و می تواند این نارضایتی را با تنها شیوه ی ارتباطی اش، که گریه کردن است، نشان دهد. نوزادان از مکیدن احساس خوبی می یابند و دهان برای آنها امکان این لذت را فراهم میآورد. چه در لحظاتی که تنها به مکیدن مشغولند و چه در لحظاتی که این عمل به پر شدن معده شان منجر میگردد.

برای نوزاد، دهان به منزله تنها وسیله ایست که میتواند توسط آن با دیگران تماس برقرار کند. تمایل به مکیدن در نوزادان بسیار قوی است و با رشد کودک دهان همچنان نقش مهم خود را حفظ می کند. کودک از طریق دهان به شناسایی دنیای پیرامون خود می پردازد. هر چیزی را محکم می گیرد و سپس به دهان می برد تا بوسیله ی لب و زبان و چشیدن تشخیص دهد که این شیء جدید چیست. حس بویایی نیز در نوزادان قوی است و طفل از استنشاق بوی مادرش احساس خوبی پیدا می کند. قدرت شنوایی آنان نیز به سرعت رشد می یابد. یک نوزاد چند روزه به خوبی می تواند صدای مادر خود را از میان صداهای دیگر تشخیص دهد. بساوی نوزاد نیز بسرعت رشد می یابد، به گونه ای که تماس با پوست تنش به او احساس رضایت می دهد. نوزاد بسیار دوست دارد که پوست اش نوازش داده شود و یا هنگام شیر خوردن یا نطافت، تنش به آرامی نوازش داده شود؛ یا بعد از حمام کردن، تنش با روغن ماساژ داده شود. والدین و پرستارانی که به این نیاز های کودک توجه می کنند و به آنها پاسخ مثبت می دهند، در حقیقت باعث رشد سالم تمایلات جنسی در کودکان می شوند. کودک خیلی زود درمی یابد که از نوازش و لمس تنش توسط والدین و مراقبین اش، احساس خوبی پیدا میکند و با این عمل والدین (یا هر کسی که از کودک مراقبت می کند) پیامی با مضمون اعتماد و امنیت به کودک منتقل می کنند. اینکه کودک را

دوست دارند و جسم و جان او برایشان مهم است. این پیام در حقیقت اعتماد به نفس برای کودک به ارمغان می آورد که می تواند بنای مهمی برای ایجاد رابطه ی جنسی خوب و سالم در بزرگسالی باشد.

کودک به تدریج به امکانات دیگری برای ایجاد رضایت خود دست می یابد و از آموخته های خود در این جهت استفاده میکند: اگر من گریه کنم، کسی می آید و مرا تسکین می دهد. یا اگر گرسنه هستم باید نشان دهم، چون در آن صورت شیشه شیر یا پستان مادر ظاهر می شود. بدین ترتیب کودک به طور تجربی با به خدمت گرفتن آموخته های جدید اش، دنیای خود را به تدریج گسترده تر می سازد.

اگر کودک بتواند با دستانش اشیایی را محکم بگیرد و نگاه دارد (معمولا از سن یک تا چهار ماهگی) ، آنگاه می تواند قسمت هایی از بدن خود را، از جمله شست و انگشتان دست، پاها و انگشتان پا، و همینطور آلت تناسلی خود را نیز در دست بگیرد. گرفتن و لمس آلت تناسلی برای کودک احساس خوبی به همراه دارد، ولی نوزادان هنوز قادر به بخاطر سپردن جای آلت تناسلی خود نیستند تا بتوانند مجددا این احساس را تجدید کنند. این توانایی زمانی حاصل می شود که کودک حدودا بیش از یک سال داشته باشد. پس از آن رفتار جنسی به صورت خودکار صورت می گیرد. رفتاری که آگاهانه برای کسب یک احساس لذت بخش انجام می شود.

وقتی که کودکی برای نخستین بار آلت جنسی خود را لمس میکند، مشاهده این عمل برای بعضی از والدین و مربیان لحظه دشواری است و سوالاتی را به ذهن آنان متبادر میسازد. آیا باید بلافاصله کودک را به ترک عادت مجبور ساخت؟ باید بی توجه از آن گذشت و یا اینکه آن را مثبت ارزیابی کرد؟ مربیانی هستند که معتقدند به دلایل بهداشتی میبایست بچه ها را از این رفتار پرهیز داد. اما باکتری های اطراف آلت تناسلی برای کودک خطری به همراه ندارند. چگونگی واکنش شما در قبال این مسئله، ارتباط مستقیم به تربیت شخصی خود شما دارد. در مجموع می توان گفت که رفتار شما در مقابل احساس خوبی که کودک از لمس آلت جنسی خود بدست میاورد (احساسی که نه تنها زیان بار نیست، بلکه بخشی از رشد میل جنسی کودک است) نباید بازدارنده باشد. به علاوه رفتار بازدارنده ی شما در جهت ترک عادت دادن کودک، می تواند در او احساس تقصیر ایجاد کند (حتی بعد ها که به سن بزرگسالی می رسد) و باعث شود هر بار که به آلت تناسلی خود دست می زند این احساس گناه، که حسی است نامطلوب، به وی دست دهد. اندیشیدن به رفتار و واکنشی که نشان می دهید بسیار با اهمیت است. چه نپذیرفتن و رد این عمل و چه مثبت انگاشتن آن، به نوعی برای کودک پیامی به همراه دارد. اگر برایتان مشکل است که شاهد باشید کودک تان به لمس کردن آلت تناسلی اش مشغول است، ولی در عین حال چیزی نمی گوئید، کودک از طریق نشانه های غیرگفتاری و نگاه شما می فهمد که عمل اش از دید شما کاری منفی و ناپسند است.

2.2- کودکان بین 2 تا 4 ساله

یک کودک دوساله یاد گرفته است که راه برود؛ می تواند اشیاء را بردارد، می تواند خوب ببیند، ببوید و همچنین خوب می فهمد که چه چیزی به وی گفته می شود. بسیاری از کودکان در این سن می توانند به یاری کلمات، دقیقاً منظور خود را بیان کنند. اعضای بدن کودکان نیز در این مرحله در حال رشد هستند.

در این دوره سنی کودکان خود را به عنوان موجودی مستقل از دنیای اطراف می بینند و به خویشتن و جسم خود آگاهی می یابند. آنها کشف می کنند که ظاهری متفاوت با دیگر کودکان یا بزرگسالان دارند. از این زمان کودک به جسم خود و دیگران توجه بیشتری نشان می دهد.

هویت جنسی و درک از جنسیت در این سن شکل می گیرد و این به کشف تفاوت های ظاهری میان خود و دیگران مربوط می شود. نشانه ی آن وقتی است که کودک از شما می پرسد که چطور می توان تشخیص داد که یک نفر پسر است یا دختر؟ کودکان عموماً می پندارند که این تفاوت در ظاهر و لباس است و می پرسند اگر کسی لخت باشد چگونه می توان تشخیص داد که پسر است یا دختر. سپس آنان معمولاً از بلندی و کوتاهی مو و چیزهایی از این قبیل نام می برند. بطور روشن تکامل هویت جنسی در کودکان در ابتدا با درک تفاوت های دو جنس همراه نیست. تکامل هویت جنسی در این سنین با بروز تفاوت های رفتاری میان دختران و پسران دنبال میشود. نقش رفتار جنسی پس از سه سالگی بروز می کند. اینکه این رفتار غریزی است یا اکتسابی، هنوز برای محققان قطعیت نیافته است. مهم این است که والدین و مربیان کودک هشیار باشند که اگر رفتار کودکان شان با رفتار سنتی که در خانواده از یک دختر یا پسر در این سن انتظار می رود مطابقت نداشته باشد، آنان را مورد سرزنش یا تحقیر قرار ندهند.

در این سن بچه ها علاقه زیادی به واری و مطالعه بدن خود و دیگران و همینطور آلت تناسلی خود و دیگران دارند. آنها دوست دارند آلت تناسلی خود را نشان دهند، آن را لمس کنند (یا آلت بچه های دیگر را لمس کنند) و از این طریق احساسی را که بدست می آورند، تجربه کنند. لمس، نوازش و بازی کردن کودک با آلت تناسلی اش به قصد ارضای جنسی (ارگاسم) نیست (گرچه در این سن نیز گاهی ارگاسم رخ می دهد). این عمل برای کودک آرامش بخش است، درست مانند وقتی که انگشت شست خود یا پستانک را می مکد. گاهی مشاهده می کنید که کودک هر دو عمل را با هم انجام می دهد. یعنی انگشت شست به دهان و دست دیگر اش در شلوارش است. میزان مبادرت به این کار در کودکان متفاوت است و برای این تفاوت دلایل چندی ارائه شده است:

طبق نظر محققان "میزان حساسیت عضو جنسی" در انسان ها متفاوت است. این موضوع شامل کودکان هم میشود. ممکن است کودکی مرحله کشف اندام خود را دیرتر از دیگر همسالانش آغاز کند (معمولاً این مرحله در دختران دیرتر از پسران رخ می دهد).

برای یک گروه از کودکان ممکن است این رفتار بیشتر از گروه دیگر مجاز شمرده شود و به این ترتیب گروه دوم در حضور دیگران این کار را کمتر انجام میدهند.

در این مرحله سنی، روند تکامل زبان در کودک به سرعت در حال پیشروی است. کودک متوجه می شود که هر کلمه و عبارت، اثری به همراه دارد: اگر غذا و نوشیدنی درخواست کنی، آن را دریافت می کنی؛ اگر نه بگویی مخالفت کرده ای؛ اگر کسی را صدا بزنی، او می آید. بدین ترتیب، کودکان از سن یک تا سه سالگی در می یابند که بیان هر واژه با واکنشی از اطراف همراه است و آنان متوجه میشوند که وقتی کلمات ویژه ای را به زبان می آورند، در بزرگ تر ها شوکی ایجاد می شود. و به این ترتیب دوران به زبان آوردن "کلمات زشت" آغاز می شود. به زبان آوردن کلماتی مانند گه، اخ، گوز، شاش، کون، دودول و ک...، در این سن برای بسیاری از کودکان بازی جالبی است. به نظر می رسد بچه ها با بیان این کلمات در مقابل بزرگ تر ها می خواهند آنها را تحریک کنند و شاهد واکنش آنها باشند. کودکان در بین خود هم از این کلمات استفاده می کنند. نیاز به تماس جسمی و لمس اعضای بدن، که برای نوزاد نیازی اولیه است، برای کودکان این گروه سنی هم بسیار با اهمیت است. کودکان دوست دارند روی پای بزرگ تر ها بنشینند، در آغوش گرفته شوند، نوازش شوند، و پشت شان خاراندن شود. این نیازها حتی بعد ها نیز که بچه ها بزرگتر می شوند، در آنها مشاهده می شود. اگر چه اغلب پسر بچه ها نمی خواهند مثل دختر بچه ها همچنان روی پای بزرگ تر ها بنشینند، اما دوست دارند در آغوش گرفته شوند و سر و گردن آنها خاراندن شود. میزان نیاز به تماس جسمانی در کودکان متفاوت است و خود والدین می توانند میزان و نوع این نیاز را در پسر و دختر خود تشخیص دهند. به نظر می رسد که پسر بچه ها زودتر کنار می کشند و به سراغ بازی خود می روند، اما دختر بچه ها اغلب به سراغ والدین خود می روند و آنها را به طرف خود می کشند تا در آغوش گرفته و نوازش شوند.

2.3- کودکان بین 4 تا 6 ساله

اکثر کودکان از 4 سالگی به کودکستان فرستاده می شوند و اغلب آنها برای نخستین بار با گروه بزرگی از هم سن و سال های خود مواجه می شوند. آنها در محیط مدرسه با قوانین رفتاری، معیارها و ارزشهای جدید و همچنین کدهای اجتماعی نو آشنا می شوند. در محیط خانه و مهدکودک چنانچه کودکی اعضای جنسی بدن خود و یا دیگران را نگاه یا لمس کند، غالبا والدین و مربیان برخوردی بردبارانه با این رفتار دارند. اما معمولا در کودکستان و مدرسه شکیبایی کمتری از طرف مربیان و مسئولین در این مورد نشان داده میشود.

این عدم تحمل موجب نمی شود که کودک میل و اشتیاق به این رفتار ها را از دست بدهد. اما باعث می شود که کمتر در ملاعام دست به این کار بزند. کودکان در این سن اینگونه نیاز های خود را در قالب بازی هایی از قبیل دکتر بازی، مامان و بابا بازی و... بیان می کنند که عموما هم خارج از محیط مدرسه و دور از چشم بزرگسالان انجام می گیرد، چرا که برخی از بزرگسالان با رفتار خود نشان میدهند که نظر مثبتی نسبت به این

نوع بازیها ندارند. بنابراین بچه ها ترجیح میدهند که در مقابل دید بزرگسالان این بازیها را انجام ندهند. به علاوه بچه ها دوست دارند که در گوشه و کنار و جاهای دنج بازی کنند.

نیاز به تماس جسمانی در این گروه سنی از کودکان همچنان به میزان زیادی موجود است. برخی از پسر بچه ها دیگر دوست ندارند در آغوش گرفته شوند و به نوعی دیگر این نیاز را ابراز می کنند. مثلا با مشت زدن و فشار دادن یکدیگر، کشیدن یا هول دادن، تلنگر زدن و...

در این سنین کودکان می توانند سئوالات بی انتهائی در خصوص زاد و ولد مطرح سازند. توجه و پرسش هایی که آنان در مورد دوران حاملگی و چگونگی به دنیا آمدن نوزاد مطرح می کنند، هیچ ربطی به احساسات جنسی آنان ندارد، و این بزرگسالان هستند که میان این پرسشها و مسائل جنسی رابطه ای می بینند و به همین دلیل عموما برای پاسخ گویی به این سئوالات دچار مشکل و زحمت فراوان می شوند. اگر به پرسش های کودکان در این سنین اهمیت داده نشود و پاسخ مناسبی به سئوالات آنها ندهید، کودکان می آموزند که سکوت کنند و پرسش هایی از این قبیل را به زبان نیاورند. بنابر این بهتر است که به سئوالات آنان پاسخ داده شود، هرچند که آنان هنوز نتوانند پاسخ شما را به خوبی درک کنند.

مطابق تحقیقات به عمل آمده بنظر میرسد که علیرغم تلاش ما برای رسانیدن اطلاعات دقیق به بچه ها پیرامون داستان زاد و ولد، آنها دریافتی متناسب با میزان رشد فکری خود از این داستان خواهند داشت. به همین خاطر بسیاری از کودکان تصور میکنند که تخمک و اسپرم توسط مادر بلعیده میشود و یا اینکه تخمک چیزی شبیه تخم مرغی است که سر صبحانه میخورند. کودکان تا سن 7 سالگی به شکلی خودمحورانه می اندیشد، به عبارتی آنها جهان را با مجموعه شناخت و تجربیات خود تعریف میکنند و از همینجاست که تخمک را با تخم مرغ یکسان میدانند و باز به همین دلیل برای آنها وجود نداشتن پیش از تولد، امری غیرقابل قبول میباشد.

برخی محققان آغاز احساس خجالت را از این دوره سنی میدانند، هر چند که برای همه بچه ها ممکن است پیش نیاید. برخی کودکان در این سن و سال نمی خواهند لباس خود را در مقابل غریبه ها از تن در آورند (کنار ساحل یا استخر)، و برای بعضی دیگر این کار اشکالی ندارد. مشخص نیست این مساله ربطی به نوع برخورد خانواده با مسئله برهنگی دارد یا خیر.

به لحاظ جسمانی کودکان در این مرحله سنی از همه جهات رشد کرده اند و این رشد شامل دستگاه تناسلی هم می شود. آلت تناسلی پسر بچه دیگر به اندازه ی دوران نوزادی اش نیست و شکاف واژن دختر بچه هم چند میلیمتر عمیقتر میشود.

2.4- کودکان بین 6 تا 8 ساله

این دوره سنی را دوران نامرئی میل جنسی می نامند. به نظر می رسد که برای کودکان این گروه سنی، دیگر امور جنسی به میزان سابق جذابیت ندارد. آنان پرسش های کمتری مطرح می کنند؛ کمتر بطور آشکار به اندام یکدیگر توجه نشان می دهند؛ اما رشد تمایلات جنسی شان همچنان ادامه دارد و توجه به دیگران در کودک شکل می گیرد. دوست داشتن (عاشق شدن) پا به میدان میگذارد. بازی با غیر همجنس شکلی متفاوت با بازی با همجنس می یابد. عاشق شدن می تواند احساسات شدیدی را در کودک برانگیزد، بدون اینکه با احساس جنسی او ارتباطی داشته باشد. در این گروه سنی عاشق بودن تأثیر بسیار ناچیزی بر روی رفتار جسمانی کودک دارد. حس عاشق بودن به روشنی با احساس دوستی عمیق داشتن با یک شخص متفاوت است (در کودکان کمتر از 6 ساله، عاشق بودن همان حس دوستی عمیق با یک شخص است).

در سنین حدود 8 سالگی تفاوت هایی در شکل به آغوش گرفتن و احساس عشق و علاقه به طرف مقابل آشکار می شود. مطابق تحقیقاتی که بر روی کودکان هشت و نه ساله صورت گرفته، اینطور بنظر میرسد که رفتارهایی از قبیل در آغوش گرفتن و وررفتن کودکانه در این سن و سال، رفتاریست بیرونی در قیاس با عاشق شدن کودکان در این سن که میتوان آنرا احساسی کاملاً درونی قلمداد کرد.

در این گروه سنی لمس آلت تناسلی در حضور دیگران، کمتر دیده می شود. اما این بدان معنا نیست که کودکان پس از 6 سالگی دیگر این عادت را ترک کرده اند، بلکه تنها در ملاء عام کمتر دست به این کار می زنند. این امر در مورد بازی های جنسی کودکانه نیز صادق است. آنان در این سن بیشتر متوجه معیارهای اجتماعی هستند. رفتارهای جنسی در این سنین کمتر شکل آشکار دارد. آنها در این سن بسیاری چیزها را کسب و ثبت میکنند. چرا که توانایی بیشتری نسبت به قبل دارند. آنها به نگاه و تجربه و تحلیل دنیای اطراف خود مشغول هستند و همه این تجربیات که شامل تجربیات جنسی نیز میشود، توسط آنها و به شیوه خاص خودشان معنی میشود. در این سنین بچه ها قادر نیستند که تفاوت بین واقعیت ها و تخیلات شان را بخوبی از هم تشخیص دهند. به همین جهت بسیار مهم است که بزرگسالان فکر نکنند که کودکان در این سنین به طور خودکار همه مطالبی را که در مورد مسائل جنسی برایشان تعریف میشود، می فهمند و درک می کنند. اگر در دریافت صحیح مطلب از طرف کودکان تردید دارید، میتوانید از او سؤال کنید و این مجال را برای او قائل شوید که او با زبان و کلمات خود مطلب را برایتان توضیح دهد.

در نقاشی های کودکان این گروه سنی اغلب آلت تناسلی دیده می شود و بسیاری از جوک ها و شعر هایی که کلمات جنسی در آنها به کار برده شده، میان این گروه کودکان رد و بدل می شود. چیزهایی که معمولا در حضور بزرگتر ها از بیان شان خودداری می کنند.

2.5- کودکان بین 8 تا 10 ساله

سنین بین 8 تا 10 سالگی را میتوان سالهای آغازین عشق ورزیدن کودکان دانست و با رشد هرچه بیشتر کودکان این احساس نقش اساسی تری در زندگی آنها بازی خواهد کرد. همزمان با رشد کودک این احساس (عشق ورزیدن) نیز رشد می یابد و با نیاز جسمانی پیوند می خورد. بدین معنا که کودکان در عشق ورزیدن در جستجوی نوعی تماس جسمانی هستند (مقابل هم نشستن دست همدیگر را گرفتن، بازو به بازوی هم سائیدن) که هیجان شدیدی در آنان ایجاد میکند. جستجو در تمایلات جنسی آغاز شده است، که فرآیندی است طولانی. این جستجو ها شامل بر بازیهای جنسی با هم جنسها و غیرهمجنسها میباشد. اما متفاوت با آنچه که پیش از این تحت عنوان "دکتر بازی" از آن یاد شده است. در این مرحله بازیها شامل بر نگاه و لمس آلت تناسلی یکدیگر است. معیارهای گروهی متمرکز است بر تمایلات جنسی با جنس مخالف. اگر بچه ها به بازیهای جنسی با همجنسان خود مشغولند، این عمل را همجنس گرایی نمی نامند (که چنین هم نباید نامیده شود). در این سن همجنس گرایی در جمع کودکان موضوعی منفی و غیرقابل قبول میباشد و شاید به همین دلیل باید به طور کلی در مورد وجود احساسات همجنس گرایی با بچه ها صحبت کرد، هرچند که بسیاری از بزرگسالان خود هنوز در مواجهه با همجنسگرایی دچار مشکل هستند. بزرگسالان نباید جوک ها و شوخی هایی را که بچه ها در مورد همجنس گرایی بازگو می کنند پذیرا باشند.

نقشهای ویژه جنسی در این دوره سنی حضور بارزی دارند. بازیها و گفتگوهای کودکان همجنس، با آنچه با غیرهمجنس خود دارند، متفاوت است. خود ارضایی (استمناء) در این سنین ظهور می یابد. این عمل در بین پسران رایج تر از دختران است. استمناء می تواند به شکل جمعی صورت گیرد.

توانائی درک کودک از مسائل، رشد بیشتری می یابد و دلایلی که کودکان ارائه می دهند منطقی تر می شوند. کودک می تواند داستان زاده و ولد را بخوبی تصور کند، گرچه هنوز به سختی می تواند فرآیند دقیق چگونگی حاملگی را درک کند.

پس از هشت سالگی نخستین علائم بلوغ در کودکان ظاهر میشود. در دختران پستان ها شروع به رشد می کنند و موهای قسمت آلت تناسلی شان کم کم رشد می کند. در پسران نیز موهای اطراف آلت به تدریج بلند تر می شود.

2.6- کودکان بین 10 تا 12 ساله

نخستین گام ها به سوی بلوغ برداشته شده است و والدین نشانه های آن را در رفتار کودکانشان مشاهده می کنند. مثلا عاشق شدن هایی که با احساسات شدید همراه است. تقریبا همه بچه ها در این سنین عنوان می کنند که گاهی عاشق شده اند و حدودا نیمی از آنان طعم بوسیدن را چشیده اند.

در این سنین تمایل جنسی در کودکان در حال رشد است. برخی از کودکان میتوانند در این سنین به انتخاب جنسی خود برسند و برای شمار دیگری از کودکان این انتخاب پس از سالها تجربه صورت خواهد پذیرفت. توجه و علاقه به ارتباط جنسی میان بزرگسالان در این سنین ازدیاد می یابد، به همین دلیل اتفاق میافتد که کودکان در این سن و سال به تماشای فیلم های سکسی بنشینند، به مجلات سکسی نگاه کنند و یا به خطوط تلفن سکسی زنگ بزنند. همزمان کودکانی نیز در این گروه سنی یافت میشوند که در زمینه ی مسائل جنسی دچار نوعی عقب ماندگی یا کودنی هستند. آنها نمی خواهند در این موضوعات تجربه ای داشته باشند و هرآنچه را که در این باره می بینند یا می شنوند عجیب می یابند. والدینی که تصمیم صحبت با این دسته از کودکان را بمنظور آگاه ساختن آنان از مسائل جنسی دارند، با مشکلات فراوانی مواجه هستند.

احتمالا این بی علاقگی را باید در شروع پروسه بلوغ آنان جستجو کرد. این کودکان متوجه اولین تغییرات در بدن خود می شوند. تغییراتی که به معنای بزرگسال شدن است، چیزی که این گروه به آن تمایلی ندارند. کودکان در این گروه سنی به سرعت رشد می کنند (دختران زودتر از پسران). معمولا رشد پاهای آنان سریع تر به چشم می خورد. در دختران رشد پستان ها ادامه می یابد و علاوه بر موهای قسمت آلت تناسلی، موهای زیر بغل شان نیز رشد می کند و در برخی دختران نیز موهای پاهایشان بیشتر می شود. رشد موهای بدن در پسران دیرتر شروع می شود. صدای آنان شروع به تغییر می کند. اما هنوز چند سالی طول می کشد تا صدای مردانه پیدا کنند.

لبه کوچک و بزرگ آلت تناسلی دختران شروع به رشد می کند، به طوری که لبه ی قسمت داخلی (به طور موقت) می تواند بزرگ تر از لبه ی قسمت خارجی گردد. معمولا در سن بلوغ همه ی اندام ها به طور شگفت آوری رشد می کنند. حتی امکان دارد پستان های دختران به طور نابرابر رشد کنند. در برخی پسران نیز پستان ها کمی بزرگ تر می شوند.

برخی از دختران قبل از 12 سالگی برای اولین بار با عادات ماهانه مواجه میشوند و معدودی از پسران نیز قبل از 12 سالگی خروج اولین اسپرم (منی) را از بدن شان تجربه می کنند. سرعت رشد جسمی دختران در مرحله

ی بلوغ سریعتر از پسران است. بطور تقریبی بلوغ در نسلهای جدید زودتر اتفاق میافتد. برخی از کودکان 12 ساله علاوه بر رشد جسمانی از نظر عقلانی نیز به مرحله ی بلوغ نزدیک هستند و بعضی دیگر از لحاظ جثه و رفتار هنوز بچه اند. عاشق شدن وجه مشترک هر دو گروه یادشده است و تفاوت میان این دو گروه در نحوه ی برخوردشان با این عشقها میباشد.

بر اساس تحقیقات انجام شده، جوانان پیش از اینکه برای اولین بار با کسی سکس داشته باشند، چندین مرحله ی مقدماتی را طی می کنند. ابتدا با بوسیدن لب و زبان و سپس با نوازش و لمس کردن از روی لباس و مرحله ی بعد از آن نوازش بدن در زیر لباس است. سپس نوبت هم آغوشی به طور عریان و درنهایت همخوابگی و نزدیکی کامل فرا میرسد. به نظر می رسد طی کردن همه ی این مراحل در جوانان معمولا حدود 4 سال به طول می انجامد تا به مرحله ی نهایی یعنی نزدیکی برسد.

یک کودک 12 ساله هنوز آمادگی انجام همه ی این مراحل را ندارد. منطقی است که شما به عنوان پدر و مادر یا مربی کودک یا کودکان در این سن، با آنها در مورد ارزش ها و هنجارهایشان گفتگو کنید. بپرسید که چه چیزهایی برایشان از ارزش و اهمیت برخوردار است و چه چیزهایی نه. آیا دوستان آنها دوست دختر یا دوست پسر دارند؟ با هم چگونه سر می کنند؟ اگر خود کودک دوستی دارد، چه چیزهایی را در این ارتباط می پسندد و چه چیزهایی را نه. بدین ترتیب شما به عنوان ولی یا مربی از ارزش ها و هنجارهای کودک خود و دیگر کودکان این گروه سنی آگاهی بیشتری خواهید یافت.

2.7- سخن پایانی

رشد جنسی کودکان دارای مراحل متفاوتی میباشد که با مراحل سنی کودکان در پیوند است. اما شکل مطلق و اکید ندارد و چه بسا این مراحل تکامل جنسی با تعجیل و یا تاخیر همراه باشد. مشخصه های رفتاری که برای هر یک از گروه های سنی معین برشمردیم، بدان معنا نیست که یک کودک "نرمال و طبیعی" حتما فقط باید دارای نشانه های مذکور باشد. این ها نشانه هایی است که در بخش غالب هر گروه سنی پدیدار می گردد. اما باید در نظر داشته باشیم که بروز این مشخصه های رفتاری در گروه های سنی مختلف کودکان، حتما به منزله ی شروع یک مرحله تا پایان آن نیست. بلکه این مراحل می توانند همپوشانی داشته باشند. به عبارت دیگر پایان یک مرحله به معنای قطع یک باره این یا آن رفتار نیست بلکه هر رفتار مشخص که مربوط به مرحله مشخصی است در مراحل بعدی نیز میتواند ظهور و بروز داشته باشد.

3- گفتگو با کودکان در مورد تمایلات جنسی

عصر چهارشنبه است و قبل از اینکه با پسر پنج ساله تان به زمین بازی بروید، می خواهید از سوپرمارکت کمی خرید کنید. در مقابل صندوق، پسر تان به جعبه های کاندوم اشاره می کند و می پرسد:

"مامان این چیه؟"

با کودک تان برای ملاقات کسی که تازه زایمان کرده به زایشگاه می روید. دختر چهارساله تان از نوزاد تازه متولد شده چشم بر نمی دارد. موقع بازگشت به خانه کودک می پرسد:

"بچه چه جوری از شکم مادر بیرون میاد؟"

درست زمانی که در جستجوی کلماتی هستید که به پرسش دختر بچه تان پاسخ دهید، بچه بزرگ تر 6 ساله تان می گوید:

"اما من می خواهم بدانم که بچه چه جوری توی شکم رفته."

کودکان از زمانی که سخن گفتن را میاموزند، میتوانند سوالاتی را مطرح سازند که پاسخ به آنها همیشه ساده نخواهد بود. زندگی برای کودکان و نوجوانان زنجیره ای از حوادث نامرتبط میباشد. گرچه آنها بسیار چیزها را نمی دانند، ولی کنجکاو ند و با طرح سئوالات گوناگون به شناسایی دنیای پیرامون خود مشغولند.

شما به عنوان ولی یا مربی کودک تلاش می کنید به سوالات کودکان تاحد امکان روشن و واضح پاسخ گوید. اما وقتی سوال ها به مسائل جنسی مربوط می شود، ناگهان قضیه برایتان شکل دیگری پیدا می کند. شما فکر می کنید که فعلا لازم نیست کودک تان در این موارد چیزی بداند، و یا اینکه نمی دانید چه چیزی را باید بگویید و چه چیزی را نه. یا اینکه نمی دانید چگونه و با چه زبانی باید به سوالات شان پاسخ گوید. بنابر این ترجیح می دهید که چیزی نگویید.

3.1- گفتگو با کودکان در مورد تمایلات جنسی از اهمیت برخوردار است

دلایل متفاوتی وجود دارد که نمایانگر اهمیت گفتگو در مورد مسائل جنسی با کودکان میباشد. صحبت کردن با بچه ها در مورد مسائل مختلف، روشن می کند که ذهن آنان به چه چیزهایی مشغول است، چگونه در مورد مسائل فکر می کنند، و مشکلات احتمالی شان چیست. این مطلب در مورد همه ی مسائل، از جمله مسائل جنسی صادق است. بدین ترتیب شما به عنوان مربی و تربیت کننده ی کودک درمی یابید که کودک تان چه چیزهایی را می داند و چه چیز هایی را هنوز نمی داند.

هنگامی که با فرزند خود درباره ی مسائل جنسی صحبت می کنید، باید مراقب باشید که آیا اطلاعاتی که کودک کسب می کند، خوب و مفید، و درست و کافی هست یا خیر. از طریق گفتگو با کودک می توانید ارزش ها و هنجارهای خود را به کودک منتقل کنید. بدین ترتیب کودک یاد می گیرد که چه چیزهایی برای شما به عنوان ولی یا مربی مهم است و امور مثبت و منفی از نظرتان کدام اند. اگر شما از گفتگو پیرامون مسائل جنسی سر باز زنید، و قضایا را به سکوت برگزار کنید، کودک تلاش می کند که این اطلاعات را به طرق دیگری کسب کند. آنگاه خوب و بد امور، و مناسب و نامناسب بودن کارها را از زبان دیگران می شنود. در این صورت، شما دیگر از چگونه اندیشیدن کودک خود در مورد تمایلات و مسائل جنسی اطلاع نخواهید داشت.

پژوهش های انجام شده نشان می دهد کودکانی که در محیطی تربیت شده اند که در آن صحبت درباره ی مسائل جنسی آزادانه و به شکل مثبت صورت می گیرد، در زندگی خود برای ایجاد یک رابطه ی سالم و مثبت جنسی، کامیابترند و با مشکلات کمتری در این زمینه مواجه می شوند. برعکس، کودکانی که از این امکان برخوردار نبوده اند، و با آنها در مورد نیاز ها و مسائل جنسی صحبت نشده، یا به شکل منفی با این مسائل برخورد شده، همواره با مشکلات و معضلات گوناگونی مواجه می گردند. همچنین به نظر محققان، کودکانی که در محیطی آزاد و مثبت در مورد مسائل جنسی آگاهی و اطلاعات کسب کرده اند، در مقابله با سوء استفاده های جنسی قوی تر عمل می کنند. اگر این دسته از کودکان در موقعیتی قرار گیرند که به نوعی به سوء استفاده ی جنسی منتهی شود، سریعتر با والدین یا کسی که مورد اعتمادشان است صحبت می کنند.

3.2- نقش مهم تماس و ارتباط جسمانی

علاوه بر صحبت درباره ی تمایلات جنسی و ایجاد فضایی باز و مناسب برای گفتگو، می توان این احساس را به شکل مثبت برای کودکان معنی کرد.

می توانید از بدو تولد کودک این احساس را در او ایجاد کنید که تن اش برایش مهم و جالب باشد. داشتن تماس جسمانی با بدن نوزاد، به اندازه ی غذا و نوشیدنی برایش مهم و بالارزش اند. نوازش کردن، ماساژ دادن و در آغوش گرفتن، نه تنها برای کودک لذت بخش است، بلکه پیام مهمی را نیز برایشان به همراه دارد.

بزرگسالی که یک نوزاد را تمیز می کند و از اینکه پوشک بچه را عوض کرده و کودک را مجدداً در بستر خوابانیده، راضی است، پیامی متفاوت به بچه منتقل میکند تا بزرگسال دیگری که بعد از تمیزکردن بچه با آرامش به ماساژ تن او با روغن میپردازد.

کودکی که به طور مرتب مورد نوازش و بوسیدن قرار می گیرد، نسبت به کودکی که توجه کمتری می بیند، ارزش بیشتری برای خویشتن (و جسم خود) قائل می شود.

اگر کودکی فکر کند که دیگران بدنش را زیبا و خوشایند می یابند، خود او نیز آنرا همانگونه خواهید یافت. ارزش گذاری مثبت و با ارزش دانستن خود، نقش مهمی در آینده جنسی کودک دارد.

3.3- گفتگو پیرامون مسائل جنسی فقط وظیفه ی پدر و مادر نیست

توضیحاتی که تا به اینجا داده شد، در مورد کودکان تا پیش از مرحله ی بلوغ بود. پس از این مرحله وظیفه اطلاع رسانی از والدین به اولیای مدرسه منتقل میشود و بسیاری از پدر و مادرها از این بابت احساس رضایت دارند.

اما در حقیقت این وظیفه هم به عهده خانه و هم به عهده مدرسه می باشد. هنوز بسیاری از معلمان و همچنین والدین از گفتگو در این موارد پرهیز میکنند. در عین حال، بسیاری از والدین معتقدند که آگاهی در مورد مسائل جنسی برای کودکان کمتر از 13 سال به خانواده و محیط خانه مربوط می شود.

به مرور تغییراتی در این دیدگاه ها پدید آمده است. امروزه بسیاری از مسئولین مدارس معتقدند که روشنگری در مورد مسائل جنسی از وظایف مهم والدین می باشد، اما باید در مدارس نیز به گفتگو درباره ی این مسائل اهمیت داده شود. اگر بچه ها در مدرسه سوالاتی مطرح می کنند؛ اگر برداشت غلط یا منفی نسبت به روابط جنسی دارند؛ شما به عنوان یک مربی نباید بی تفاوت بمانید.

مدارس وظیفه ی تعلیم و تربیت را برعهده دارند که این وظیفه، آموزش درست مسائل جنسی را نیز شامل می شود. اینکه برای همه ی معلمان و مربیان همواره به یک اندازه آسان نیست که در این موارد با شاگردان گفتگو کنند، قابل درک است. اما آنان می توانند، در این زمینه با کسانی مشورت کنند که دارای تجربه هستند. خوشبختانه امروزه کتب و مقالات زیادی یافت می شوند که می توانند مربیان را برای صحبت پیرامون مسائل جنسی در کلاس یاری دهند.

3.4- نقش تربیت شخصی خود شما (والدین و مربیان)

صحبت درباره ی مسائل جنسی با کودکان برای همه به یک میزان ساده نیست. زیرا ممکن است این مسائل برای خود شما هم عادی نباشند. مثلاً شما بطور معمول با دوست یا همسایه تان راجع به سکس صحبت نمی کنید. همه ی انسان ها چنین تربیت نشده اند که باز و راحت در مورد مسائل جنسی صحبت کنند. برخی از افراد، آگاهی از مسائل جنسی را به هیچ وجه از والدین خود کسب نکرده اند. یا اگر اطلاعاتی را از طریق کتب و

نوشته ها کسب کرده اند، هیچ گاه در مورد آنها با کسی بحث و گفتگو نداشته اند و مطالب مندرج در کتاب همچنان برایشان پوشیده و مبهم باقی مانده است.

امکان دارد خود شما از به یاد آوردن اولین تجربه ی جنسی تان خاطره ی خوبی نداشته باشید، و این خود صحبت کردن با کودک را برایتان دشوارتر می کند. اینکه شما در دوران جوانی سکس را چگونه تجربه کرده اید، در نحوه نگاه شما به مسئله سکس و تربیت فرزندانتان موثر است و نقش این تاثیرات در ارزشهای شما قابل مشاهده است. مثلاً اینکه کودک تان در حضور دیگران لخت بگردد یا نه، اینکه بدن شما را لمس کند یا نه، یا دکتربازی کردن، و یا اینکه کلمات "ناپسند" بر زبان آوردن. همه اینها رابطه مستقیم به تجربه شخصی شما با مسئله سکس دارد.

طبیعی است که شما پس از مرحله ی نوجوانی و جوانی، آدم های جدیدی را شناخته اید؛ با نگرشهای دیگری در مورد مسائل جنسی آشنا شده اید؛ و به ایده ها و نظرات خود شکل داده اید. به گونه ای که رویکرد امروزی شما به مسائل جنسی نتیجه ی یک فرآیند طولانی از تربیتی خانوادگی شما و برداشت هایی است که در گذر زمان حاصل کرده اید. این رویکرد یکباره و به طور اتفاقی پدید نیامده است.

بنابراین آگاهی از پروسه شکل گیری ارزشهای خودتان از اهمیت زیاد برخوردار است. چون به این ترتیب پی می برید که چرا شما در مقایسه با والدین خود می خواهید طور دیگری عمل کنید، یا اینکه چرا وقتی که بچه هایتان "دکتر بازی" می کنند، شما عصبی و ناراحت می شوید، و یا چرا راجع به همسایه تان که همجنس گراست اینگونه صحبت می کنید.

3.5- انتخاب کلمات

پسر سه ساله تان به همراه خواهرش لخت در حمام هستند. پسرک می پرسد "مامان، دودول مریم هنوز بزرگ نشده، نه؟"

به او جواب می دهید: "نه، مریم دودول نداره."

پسرتان دوباره سوال می کند:

"آه، پس این چیه؟"

و با تعجب به آلت تناسلی خواهرش نگاه می کند.

در اینجا به اشکال مختلف و با استفاده از کلمات گوناگون می توان به این سوال پاسخ داد:

"این یک شکافه، یک سوراخه، یک جعبه است، یک گل رز، و یا یک واژن یا آلت تناسلی زنانه است...."

کلمه ای را که راحت تر به زبان تان می آید انتخاب می کنید. اگر که از کلمه ی واژن هیچ وقت (به جز مواردی که به دکتر مراجعه می کنید) استفاده نکرده باشید، آن را به کار نمی برید. اگر تا به حال مجبور نشده بودید که کلمه ای را برای نامیدن آلت تناسلی زن به کار گیرید، حال ناگزیر به انتخاب هستید.

در واقع مهم نیست که از کدام کلمه استفاده می کنید اگر همزمان به روشنی نشان دهید که از چه چیز مشخصی حرف میزنید. اگر بگویید که این یک سوراخ و یا یک شکاف کوچک است، کودک فکر می کند که این فقط یک شکاف یا یک سوراخ است، و نه بیشتر. اگر بگویید که یک گل رز است، برای این انتخاب زیباییتان باید اشاره به شباهت آن داشته باشید. اما در آنجا دو شکاف کوچک و دو زائده و لبه هم هست که اگر بخواهید می توانید به کودک نشان دهید.

دقیقا این مسئله در مورد نامی که به آلت تناسلی مرد اطلاق میکنم نیز صادق است. همینطور نامی که برای هم آغوشی استفاده میکنیم. بعنوان مثال اگر از هم آغوشی صحبت میکنید، باید برای کودک معنی شود که گاهی این کلمه به معنای بغل کردن نیز بکار برده می شود. یا اصطلاح "پیش هم خوابیدن" به معنای مهمانی رفتن و شب آنجا خوابیدن نیست.

علاوه بر کلماتی که خود شما می پسندید و استفاده میکنید بهتر است بچه ها اصطلاحات رایج را نیز بدانند. نامهایی مانند گس، کیر، گائیدن، هر چند شما نمی پسندید که کودکان در زندگی روزمره این کلمات را استفاده کنند، اما از سوی دیگر اگر کودکی بگوید که کسی گل رزش را لمس کرده، دیگران متوجه منظور او نخواهند شد.

3.6- مناسب ترین سن برای آغاز گفتگو

اغلب والدین فکر می کنند که می توان از حدود سن 6 سالگی گفتگو با کودکان در مورد مسائل جنسی را آغاز کرد. همچنین برخی از والدین معتقد اند که در سنین نزدیک بلوغ (13 تا 18 سالگی) لازم است فرزندان شان را از مسائل جنسی آگاه کنند. به علاوه والدینی هم هستند که معتقد اند به هیچ وجه لازم نیست با بچه ها در مورد مسائل جنسی صحبت کرد.

در حقیقت شما می توانید با کودکان تان، در هر سنی که باشند، در مورد مسائل جنسی صحبت کنید. چنان که پیش تر نیز گفته شد، کودکان بسیار کنجکاو هستند و مرتب در مورد پدیده های مختلف دنیا سوالاتی طرح می کنند. مثلا اینکه چرا زمستان برف می آید؟ چگونه می توان یک ماشین را راند؟ آیا اجازه دارند آلت جنسی پدرشان را هنگام ادرار کردن تماشا کنند؟ چون مسائل جنسی برای کودکان مانند دیگر موضوعات زندگی عادی

است، همانطور که کودک در مورد بقیه ی چیزهایی که به نظرش می رسد سوال می کند، در مورد مسائل جنسی نیز به راحتی سوالات خود را مطرح می کند.

این ما هستیم که به عنوان بزرگسال، موضوعات جنسی را متفاوت می بینیم و از صحبت پیرامون آن احساس ناخوشایند داریم. کودکان به سرعت این احساس بزرگ تر ها را کشف می کنند. آنها بر اساس واکنش های بزرگ تر ها درمی یابند که طرح موضوعات جنسی، عکس العمل های بسیار ظریف ویژه ای از سوی بزرگ تر ها در پی دارد. مثلا رنگ به رنگ شدن یا من و من کردن یا واکنشهای خیلی آشکار، و چنانچه این واکنشها از جانب کودک منفی ارزیابی شود، آنها درمیابند که نباید بیش از این مسائل جنسی را مطرح کنند.

بچه ها از زمانی که هنوز بسیار کوچک هستند، سوالاتی مطرح می کنند و معمولا پاسخ هایی نیز دریافت می کنند. این رویه را باید در خصوص مسائل جنسی نیز رعایت نمود. تلاش کنید همیشه پاسخ آنها را بدهید. لازم نیست پاسخ تان داستانی طولانی در مورد عشق و عاشقی، لذت جنسی و تولید مثل ... باشد. اما باید به پرسشی که کودک طرح می کند پاسخی روشن و واضح داده شود.

در حقیقت، کودک در هر سنی که باشد می توان با او در مورد مسائل جنسی گفتگو نمود، البته اگر خود کودک سوالی در این مورد طرح کند. این گفتگو حتی می تواند از یک، دو یا سه سالگی کودک آغاز شود. اگر کودکی از حدود هفت سالگی شروع به طرح این سوالات کند، نشانگر آن است که در طول سال های گذشته، کودک نتوانسته است باز و آزادانه پرسش های خود را مطرح کند. در این حالت صحبت پیرامون مسائل جنسی با این دسته از کودکان دشوارتر می شود. بعضی اوقات آنان خود نمی خواهند چیزی در این مورد بشنوند. شما به عنوان یک پدر یا مادر آگاه می خواهید زمینه ی مناسبی برای گفتگو پیرامون مسائل جنسی با کودکان تان فراهم آورید، اما فرزند 10 ساله تان اصلا نمی خواهد در این مورد صحبتی کند.

بچه ها تا حدود 7 سالگی در مورد امور جنسی بسیار کنجکاو هستند. والدین باید از این دوره ی زمانی به درستی استفاده کنند. و فکر نکنند که یک کودک 5 ساله برای این جور حرف ها هنوز خیلی کوچک است. برای اغلب کودکانی که در 6 سال اول زندگی به کنجکاو ی ها و پرسش های آنها از جانب بزرگ تر ها اهمیتی داده نشده و این مسائل مسکوت گذاشته شده، طرح مجدد این سئوالات خالی از دشواری نیست.

3.7- فرصت مناسب برای گفتگو درباره ی جنسیت

ما در جریان زندگی روزمره مان، چه در جایگاه کودک و یا بزرگسال، به عناوین مختلف با جنبه هایی از مسائل جنسی روبرو می شویم. این بدان معنا نیست که همه ی این جنبه ها فقط به هم آغوشی مربوط می شوند. باید نگاه

گسترده تر و وسیع تری به مسائل جنسی داشته باشیم. چرا که مسائل جنسی شامل احساسات، چگونگی با هم بودن، هنجارها و ارزش ها هم می شود. یعنی شما همواره در جریان زندگی، آگاهانه و ناآگاهانه به نوعی با تربیت جنسی سروکار دارید. در واقع اینگونه میتوان نتیجه گیری کرد که تربیت جنسی کودک مختص به زمان مشخصی نیست، بلکه به عنوان بخشی از امور تربیتی، همواره و در همه لحظات میبایست مورد توجه مربی و ولی کودک باشد.

در عین حال مواقعی هست که شما لازم می بینید درست در همان زمان در مورد مسائل جنسی به کودک آگاهی بیشتری بدهید. اما صحبت بی مقدمه در این موارد را چندان راحت نمی یابید و این سؤال پیش می آید که زمان مناسب، چگونه زمانی است.

مناسبتترین موقع هنگامی است که خود کودک در این باره سوال می کند. تلاش نکنید که پاسخگویی به پرسش کودک را با واکنش هایی از قبیل "بعدا برایت می گویم" و یا "هنوز برای این موضوع خیلی کوچک هستی" به تعویق بیندازید و سؤال او را بدون پاسخ رها کنید. چنان چه کودک این پرسش ها را در موقعیتی نامناسب مطرح کرد، می توانید بگویید که "بزودی در موردش بیشتر صحبت می کنیم" و از اولین فرصت بدست آمده برای پاسخگویی باید استفاده کنید.

هرگز نگویید که "هنوز برای این موضوع کوچولو هستی". یک کودک هیچ وقت برای دریافت جواب سوال اش کوچک یا جوان نیست. همچنین نگویید که "بعدا بهت جواب می دهم". کودک از خود می پرسد که چرا حالا نباید جوابم را بگیرم؟ آیا سوال عجیبی کردم و یا اینکه سوال مشکلی است؟ چرا پدر و مادرم با این سوال گیج و دستپاچه شدند؟ طبیعی است که کودکان نمی توانند لحظه ی مناسب را برای پرسیدن تشخیص دهند. فرضا شما جلوی صندوق سوپرمارکت ایستاده اید و پسرک تان نوار بهداشتی را نشان می دهد و می پرسد "این برای چیه؟" اگر شما در همان لحظه نمی توانید پاسخ اش را بدهید، می توانید بگویید که وقتی سوار ماشین شدیم و یا وقتی که رسیدیم خانه برایت توضیح می دهم.

بسیار مهم است که سر قول خود بایستید و فکر نکنید که حالا تا برسیم خانه بچه فراموش می کند که چه پرسیده بود. اگر کودک شما دائما ببیند که پرسش هایش نادیده انگاشته می شود یا جدی گرفته نمی شود و شما به عنوان مربی مرتب می گویند "حالا نمی شود جواب بدهم، بعدا برایت می گویم" بدون اینکه بعدا پاسخی در کار باشد، در نتیجه کودک سعی میکند سئوالات کمتری طرح کند، چون می بیند که پاسخی نمی گیرد. آنگاه سعی می کند به منابع دیگری برای یافتن پاسخهای خود مراجعه کند از قبیل دوستانش، تلویزیون و یا هر منبع دیگری که شما به عنوان ولی از آن آگاهی ندارید. همان گونه که قبلا گفتیم، اگر مسائل جنسی را در معنای وسیع آن در نظر داشته باشیم، در زندگی روزمره لحظاتی هستند که شما می توانید در مورد موضوعات مختلف جنسی صحبت

کنید. این بدان معنا نیست که مثلاً شما تمام طول روز فقط به مساله ی سکس بپردازید. خیر... عشق ورزیدن، دوست داشتن، همجنس گرایی، روابط دوستانه، و احترام به جسم یکدیگر همان قدر که به مسائل جنسی مربوط می شوند که حاملگی و تولد نوزاد. سکس و مسائل جنسی بخش مهمی از زندگی مان را تشکیل می دهند.

چند مثال در این مورد:

* صبح دختر پنج ساله تان به اتاق تان می آید و کنار تان بر روی تخت دراز می کشد.

بچه: چرا آنجاست آنقدر مو دارد؟

مادر: همه ی آدم بزرگ ها دارند. تو هم وقتی بزرگ شدی مو در می آوری. بعد سینه هم پیدا می کنی.

بچه: پس کی؟

مادر: وقتی 12 ساله بشی. شاید هم زود تر.

* دختر شش ساله تان شعری را در مورد تامپون زمزمه می کند که از تبلیغات تلویزیون شنیده است.

مادر: می دونی تامپون چیه؟ یا می دونی تامپون برای چه کاری است؟

بچه: نه، یک جور خوردنیه؟

* سر راهتان روی دیواری با حروف درشت کلمه ی "گاییدم" نوشته شده. پسر شش ساله تان که تازه خواندن و

نوشتن یاد گرفته آن را هجی می کند "گ- ا- ی- ی- دم" بچه: چه کلمه ی عجیبی! معنی اش چیه مامان؟

به این ترتیب می توان در زندگی روزمره مثال هایی از این "لحظات مناسب" پیدا کرد. مزیت وجود این موقعیت ها در زندگی روزمره این است که شما می توانید از این لحظات به درستی استفاده کنید و به کودکان تان بیاموزید که مسائل جنسی نیز مانند دیگر امور، مشابه خوردن، آشامیدن و بازی کردن کاملاً طبیعی است. گاهی اوقات ضرورت است که شما بطور مشخص راجع به موضوعی در این رابطه صحبت کنید و توضیح کامل به کودک بدهید. فرض کنید که فرزند تان از شما می پرسد "تامپون چیه؟" آن گاه شما می توانید برای توضیح کاملتر گفتگویی را با او آغاز کنید:

مادر: تامپون؟ خودت چی فکر می کنی؟

بچه: یک چیزی است برای خانم ها که بچه دار نشوند؟

مادر: چه خوبه که در موردش فکر کردی. برات توضیح می دهم که تامپون چیه. همانطور که گفتی فقط خانم ها از آن استفاده می کنند، ولی نه برای اینکه بچه دار نشوند. بعضی از خانم ها و دختر های بزرگ وقتی که عادت ماهانه می شوند از تامپون استفاده می کنند. میدونی عادت ماهانه شدن یعنی چی؟ بعضی وقت ها از واژن (یا آن نامی که شما بکار میبرید) مایه های کمی خون میاد. آنوقت من نوار بهداشتی – که مثل پوشک بچه است- می گذارم توی شورت. یک تامپون هم چیزی مثل همین نوار بهداشتی است. ولی تامپون را در شورت نمی گذارند، آن را داخل واژن می کنند.

بچه: درد نمی آره؟

مادر: نه درد نمی آره، آدم احساسش نمی کنه. بعضی از خانم ها استفاده از تامپون را راحت تر از نوار بهداشتی می دانند و از آن استفاده می کنند. بعضی دیگر هم ترجیح می دهند نوار بهداشتی استفاده کنند، هرکسی خودش انتخاب میکند از کدامیک استفاده کند."

اما اگر کودکی خودش کم سوال می کند یا اصلاً چیزی نمی پرسد، شما به عنوان ولی یا مربی باید به درستی این لحظات را تشخیص دهید و از کودک سوال کنید که در مورد فلان چیز چه می داند، و بعد می توانید توضیحات بیشتری در مورد آن به کودک بدهید. فرضاً در مورد مثال تامپون، شما خودتان می توانید از کودک بپرسید که آیا می داند تامپون چیست؟ در مورد کودکانی که خود سوال نمی کنند، بسیار مهم است که بزرگ تر ها بتوانند میان موضوعات روزمره ی زندگی کودک با مسائل جنسی یک ارتباط منطقی ایجاد کنند و به کودک نشان دهند که به همان راحتی که راجع به رنگ، آب میوه و ... سئوالاتی دارد، می تواند در مورد مسائل جنسی نیز سوال کند.

3.8- با کتاب یا بدون آن

عاقلاً نه تر آن است که برای پاسخ گویی به پرسش های کودکان از کتاب استفاده شود. دلیل دیگر استفاده از کتاب زمانی است که مثلاً شما می خواهید راجع به یک موضوع مشخص صحبت کنید، اما چون کودک در این خصوص سوالی طرح نمی کند، شما هم نمی توانید نقطه ی اتصالی میان این موضوع و زندگی روزمره ی کودک پیدا کنید، و در عین حال ضروری می بینید که حتماً راجع به آن صحبت شود، در این صورت وجود کتاب می تواند به شما یاری رساند.

راجع به تربیت جنسی کودکان کتابهای گوناگونی وجود دارد که مربیان و والدین میتوانند به آنها مراجعه کنند و طرق صحیح تربیت جنسی کودکان را از این کتب بیاموزند. کتابهایی برای کودکان موجود است که بطور آزادانه و روشن به توضیح مسائل جنسی میپردازد. همچنین کتابهایی وجود دارد که ضمن طرح مسائل روزمره به جنبه های جنسی زندگی نیز اشاره دارد. مسائلی از قبیل عاشق شدن یا عادات ماهانه.

این کتاب های آگاهی دهنده برای کودکان را می توان برای کودک بازخوانی کرد. بهتر است این گونه کتاب ها را بخريد. چون بچه ها دوست دارند خودشان این کتاب ها را مجدداً نگاه کنند. این کتاب ها برای بسیاری از کودکان جالب اند، و در سنین بالاتر ترجیح می دهند که خود به تنهایی آنها را بخوانند.

3.9- در مورد چه موضوعاتی می توانید با بچه ها صحبت کنید؟

صحبت پیرامون جنسیت و تمایلات جنسی با کودکان می تواند بسیار گسترده و متنوع باشد. مشکل اینجاست که چه چیزهایی را می توان برای کودک تعریف کرد و چه چیزهایی را نمی توان جواب این سؤال بسیار ساده است: خیلی بیش از آنچه که شما تصور می کنید می توان در این مورد با بچه ها حرف زد. البته اگر باور داشته باشید که موضوعات مختلف جنسی برای کودکان مانند بقیه ی امور روزمره ی زندگی عادی و طبیعی هستند. موضوعاتی را که می توان درباره شان با کودکان تا 12 سال گفتگو کرد:

1- رشد اندام و رشد احساسی

اندام: شما می توانید در مورد کلیه ی اعضای بدن و کارکردشان صحبت کنید؛ اعضای تناسلی چگونه نامیده می شوند، و اینکه این اعضا در کودکان و بزرگسالان دارای چه تفاوت هایی هستند. می توان با کودکان خردسال این بازی را انجام داد که: دماغت کجاست؟ دهانت کجاست؟ پاهات کجاست؟ دودولت کجاست؟ ... وقتی که کودک قدرت تکلم پیدا کرد می توانید بازی برعکس انجام دهید: این چیه؟ آن چیه؟

زاد و ولد: در ذهن کودکان زاد و ولد پیوندی با رابطه ی جنسی ندارد. برای آنان موضوع زاد و ولد می تواند بسیار جذاب و گیرا باشد. داستان تولد یک نوزاد را می توان برای یک بچه ی سه ساله تعریف کرد. مهم این است که گفتگو سمت و سوئی واقعی داشته باشد: برای بوجود آمدن یک کودک، ابتداء نیاز به یک زن و مرد است. مردان اسپرم دارند و زنان تخمک. وقتی یک اسپرم با یک تخمک ترکیب میشود، یک نطفه شکل میگیرد. رشد و نمو جنین در رحم مادر صورت می گیرد. رحم در شکم زن قرار دارد. کودک بعد از حدود 9 ماه معمولاً از واژن مادر به دنیا می آید و بعضی اوقات هم از طریق سزارین. اولین سؤالی که به ذهن بچه ها می رسد این است که این بچه به چه طریق از شکم مادر بیرون می آید. چگونه یک اسپرم به تخمک نزدیک می شود؟ (به طریق هم خوابگی، زناشویی، و شاید هم از طریق لقاء مصنوعی). همه ی این موضوعات را می توان به زبان ساده برای کودکان از 4 تا 7 ساله توضیح داد.

بلوغ: داستان زادوولد می تواند به گفتگو در مورد دوران بلوغ متصل گردد. به عنوان مثال، اندام کودک در دوران بلوغ تغییراتی می کند و به اندام بزرگسالان شبیه تر می شود، (موی زیر بغل، ریش درآوردن، سینه درآوردن، تغییر صدا)، دختران در این سن عادت ماهانه می شوند و پسران اسپرم شان آزاد می شود. تغییرات احساسی در کودکان موضوعی است که در مرحله بعد راجع به آن صحبت خواهد شد.

تصویر جسمانی: تربیت جنسی تنها محدود به ایجاد اعتماد به جسم و کالبد خود نیست بلکه کودک باید طریق ارزیابی مثبت از اندام خود و داشتن تصویری مثبت از خود را نیز فرا گیرد. به همین دلیل بسیار مهم است که

جنبه های مثبت رشد کودک از کودکی به او یادآوری شود. باید به کودک آموخت که از اندام و هیکل خود احساس رضایت داشته باشد.

هویت جنسی و انتخاب آن: برای اینکه به کودک توضیح دهیم که پسر است یا دختر می توان با او گفتگویی را آغاز کرد و برایش روشن کرد که این تفاوت چگونه تشخیص داده می شود (نه فقط بر اساس شکل لباس و بلندی مو). وقتی کودکان دوست داشتن را یاد می گیرند (بین یک تا چهار سالگی)، می توان به آنان آموخت که آدم ها می توانند به غیر همجنسهای خود و همجنسهای خود عشق بورزند. بهتر است اصطلاحات مربوط به همجنس گرایی (لزبین، هموسکسوال) را وقتی که کودک بزرگ تر می شود به کار گیرید، چون در سنین پایین، کودکان متوجه معانی آنها نمی شوند.

2- مهارت ها و توانایی های شخصی

فراگیری مهارت ها بخشی از مجموعه ی امور تربیتی می باشد. مهارت های مشخصی وجود دارند که در تعلیم و تربیت جنسی دارای نقش مهمی میباشند. توانائی تصمیم گیری، توانایی ایجاد ارتباط، اعتماد به نفس، توانایی در بحث و گفتگو، کمک خواستن و مشورت کردن و عرف و عادات را رعایت کردن. اگر به تعلیم این مهارت ها به کودکان توجه شود، آنان در آینده آمادگی بیشتری برای ارتباط جنسی خواهند داشت.

برای کودکان توضیح دهید که مناسب بودن یا نبودن یک کار یا رفتار، مجاز بودن یا نبودن انجام یک عمل، در حقیقت برخاسته از ارزش ها و هنجارهای یک اجتماع انسانی است. در عین حال هر خانواده یا گروهی می تواند ارزش ها و هنجارهای خاص خود را نیز داشته باشد و این تفاوتها میتوانند محترم شمرده شوند.

به کودکان بیاموزید که برخی از تصمیمات، نتایج و عواقب مهمی به همراه دارند. برخی اوقات لازم است برای یک تصمیم گیری مهم، بسیار فکر کنی یا با کسی مشورت کنی. بسیار مهم است که بتوانی احساسات خود را به روشنی توضیح دهی تا دیگران بتوانند ترا خوب درک کنند. در مواردی لازم است که حتما از دیگران درخواست کمک کنی و این کار نباید برایت ناگوار باشد، چون گاهی هم خودت می توانی دیگران را یاری دهی.

3- روابط

تفاوت میان رابطه ی دوستانه و عشق را می توان خیلی زود برای بچه ها توضیح داد. کودکان از سن 4 سالگی می توانند عاشق شوند، بدون اینکه به درستی از معنا و مفهوم عشق مطلع باشند. در واقع عاشق شدن آنها نشان دهنده ی عمق رابطه ی دوستی و نزدیکی شان به یکدیگر است. وقتی کودک بزرگ تر می شود، معنای عشق نیز در او دستخوش تغییر می گردد. برای بچه های هفت، هشت ساله، عشق و علاقه می تواند حاوی احساسات

ویژه ای باشد که با دوست داشتن معمولی متفاوت است. بازی عاشق شدن، رفیق ثابت داشتن، و یا کسی را تور کردن در طی دوران تحصیلات ابتدایی به مرور زمان نقش مهمتری در زندگی کودک ایفا می کند.

برای کودکان 10-11 ساله می توانید توضیح دهید که چگونه با کسی که برایشان جالب است و او را مهربان و دوست داشتنی می یابند، ارتباط برقرار کنند. در این دوره می توان برایشان توضیح داد که روابط دوستانه باید بر چه مبنایی و قواعدی استوار گردند. از جمله باید چگونگی صیانت از روابط دوستانه، چگونگی برخورد با حس حسادت، احترام به همدیگر و غیره را به آنها آموخت. شما می توانید برای بچه ها توضیح دهید که اشکال متفاوتی از دوستی، عشق و ارتباط در میان مردم وجود دارد.

همچنین میتوان برای کودک تعریف کرد که بسیاری از خانواده ها خود بچه دار میشوند. ولی هستند خانواده هایی که سرپرستی کودکی را بعهده میگیرند. همچنین هستند مادران یا پدرانی که به تنهایی عهده دار تربیت کودکان خود هستند. خانواده هایی نیز یافت میشوند که شامل بر دو مرد و دو زن می باشند.

4- رفتار جنسی

خود ارضایی: خودارضایی عملی است که برخی از بزرگسالان و نیز بچه ها انجام می دهند. در عین حال کسانی هستند که این کار را انجام نمی دهند. این عملی است لذت بخش که انجام آن خطا نیست. در عین حال که انجام ندادن آن نیز خطا بحساب نمی آید.

رابطه ی جنسی: وقتی آدم ها عاشق همدیگر می شوند، دوست دارند یکدیگر را لمس کنند، ببوسند و نوازش کنند. آغاز چنین روابطی بستگی به زمانی دارد که فرد چنین نیازی را در خود احساس کند. یک رابطه جنسی محدود به همخوابگی نیست، بلکه در برگیرنده بسیاری مسائل دیگر نیز هست.

ارتباط جنسی: لمس کردن یا لمس شدن قسمت هایی از بدن انسان احساس لذت بخشی ایجاد می کند. این نقاط حساس در همه ی آدم ها یکسان نیستند و هرکسی باید آن را کشف کند. وقتی که عاشق می شوی، دوست داری که معشوق ات آن قسمت مشخص از بدن ات را که این احساس لذت را در تو ایجاد می کند لمس کند. برای بچه های کمی بزرگ تر می توان توضیح داد که انزال (ارگاسم) چیست و چگونه احساسی است.

سکس برای همه ی سنین: رابطه جنسی یا سکس لذتی است که شامل کلیه افراد در سنین متفاوت میشود. از بچه ها تا پدر و مادر ها یا پدربزرگ و مادربزرگ ها همگی از در آغوش کشیده شدن، نوازش شدن و هم آغوشی احساس لذت می کنند.

5- روابط جنسی و سلامتی

وسایل جلوگیری از بارداری: در مورد جلوگیری از حاملگی می باید به نوجوانان آموزش داد که الزاما هر همخوابگی نمی بایست به باردار شدن منجر گردد. زوجها می توانند انتخاب کنند که آیا می خواهند بچه دار شوند یا خیر. برای بچه های کوچک کافی است که گفته شود می توان برای جلوگیری از بارداری از قرص استفاده کرد. وقتی بچه ها بزرگ تر شدند می توان ابزار و وسایل جلوگیری را بهتر برایشان توضیح داد و به آنها شناساند.

سقط جنین: اتفاق می افتد که زن و یا یک دختر حامله می شوند و تمایلی به داشتن بچه ندارند. برای آن دسته از زنانی که ناخواسته باردار میشوند، امکانات متفاوتی موجود است. یک اینکه اجازه دهند طفل بدنیا بیاید و خود سرپرستی او را بعهده بگیرند، دوم اینکه نوزاد را بعد از تولد واگذار کنند و یا تصمیم به سقط جنین بگیرند. از موارد دیگر سقط جنین، هنگامی است که پدر و مادر طبق تحقیقات پزشک، متوجه میشوند که جنین دارای نوعی نقص عضو یا عقب ماندگی میباشد. در این موارد نیز والدین میتوانند تصمیم به سقط جنین بگیرند. چگونگی توضیح مسئله سقط جنین به کودکان ارتباط مستقیم به نگرش شخصی شما دارد. توضیح این نگرش شخصی، ترجیحا میبایست با تعریف نگرشهای متفاوت به مسئله همراه باشد.

ایدز و دیگر بیماری های مقاربتی: بیماری های مقاربتی موضوعی است که گفتگو درباره اش آسان نیست. بچه ها نمی توانند بخوبی ارتباط میان سکس و بیماری را دریابند و در نهایت ممکن است نسبت به رابطه ی جنسی نگرشی منفی پیدا کنند (از طریق سکس امکان بیمار شدن وجود دارد) که البته چنین نتیجه گیری سختی از موضوع ضروری نیست، مگر نه اینکه ما از انجام کارهای جالب دیگر هم ممکن است آسیب ببینیم (مانند خوردن، شنا کردن، و یا ابتلا به سرماخوردگی از طریق دیدار با یک دوست سرماخورده). ایدز بیماری ایست که بچه ها در سنین خیلی کم از طریق رسانه ها از وجود آن مطلع می شوند. با انتقال اطلاعات درست و دقیقی از چگونگی احتمال ابتلا به این بیماری می توان از ایجاد ترس و نگرانی بی مورد در بچه ها جلوگیری کرد.

سوء استفاده ی جنسی: برای والدین صحبت کردن پیرامون سوء استفاده ی جنسی با فرزندان نیز از موضوعات دشوار است. این مساله نیز می تواند تصویری منفی از رابطه ی جنسی ایجاد کند. روشی که برای گوشزد کردن خطر سوء استفاده ی جنسی به بچه ها به کار گرفته می شود باید به همان شیوه ی نشان دادن خطراتی باشد که بقیه ی فعالیت های جالب مانند دوچرخه سواری، شنا و اسکیت بازی در بر دارند. بدین ترتیب سوء استفاده ی جنسی نیز باید مانند حوادث دیگر زندگی مثل آتش سوزی و غرق شدن برای بچه ها توضیح داده شود و بررسی

گردد. هنگامیکه صحبت از سوء استفاده ی جنسی است، مهمترین پیام گفتگو اشاره به آن رابطه ایست که کودک خواهان آن نیست.

اگر کودکی مجبور به لمس بدن دیگری شود یا کسی به او نزدیک شود و لمس اش کند، باید این موضوع را به کسی که به او اعتماد دارد بیان کند. پیام شما برای کودک این است که، تماس جسمی وقتی مجاز است که هر دو طرف به انجام آن راضی باشند.

6- جامعه، فرهنگ و مذهب

شکل سنتی رابطه ی زن و مرد: هر کسی پس از تولد یا دختر است یا پسر و بعدا تبدیل به زن یا مرد می شود. اگر چه پسران و دختران در ظاهر کمی تفاوت دارند، اما دارای وجوه مشترک زیادی میباشند. در مقطع نوجوانی نقش های دختر و پسر تفاوت چندانی ندارند، گرچه در بزرگسالی مردان به دلیل قدرت جسمانی، اغلب کارهای سنگین تر را بر عهده دارند.

وقتی کودکان کمی بزرگ تر می شوند می توان برایشان توضیح داد که اغلب از دختران و پسران انتظار می رود که در چارچوب هنجارهای مشخصی رفتار کنند و اغلب با دختران در قیاس با پسران نابرابر رفتاری می شود.

تفاوت ها: انسان ها در نحوه اندیشیدن در انجام امور، ظاهرا با هم تفاوت دارند، اما این تفاوت ها به معنای کم ارزش تر بودن یکی در مقایسه با دیگری نیست. وقتی بچه ها بزرگ تر می شوند باید با آنان در مورد تبعیضاتی که براساس رنگ پوست، انتخاب رفتار جنسی، سن، جنسیت، و نژاد صورت می گیرد صحبت کرد.

سکس و مذهب: برخی از ادیان و مذاهب قوانین خاصی در مورد رفتار جنسی دارند. از جمله اینکه زوجین قبل از ازدواج اجازه ی همخوابگی با یکدیگر را ندارند و یا همجنس گرایی در آن مذاهب پذیرفته نیست. همواره برای کودکان امکان مواجهه با ارزشهای مغایر با آنچه در خانه آموخته اند وجود دارد، در چنین مواردی باید آنها بیاموزند که به ارزش های دیگران احترام بگذارند، حتی اگر با آن ارزش ها مخالف باشند یا به نظرشان به هیچ وجه پذیرفتنی نباشد.

سکس و رسانه ها: به رغم اینکه تلویزیون، مجلات و کتاب ها مهمترین منابع اطلاعاتی برای بچه ها هستند، اما مسلما همه ی آن چیزهایی که می بینند، می شنوند یا می خوانند حقیقت ندارند. در رسانه ها اغلب تصویر کاملاً خلاف واقعی از زندگی، عشق ورزیدن، از زنان و مردان، خانواده و روش های همزیستی ارائه می شود. همچنین رسانه ها می توانند از سکس نیز تصویری کاملاً غیرواقعی ترسیم کنند.

4- مرزها در کجا واقع شده اند؟

زمانه ما در قیاس با چهل سال پیش دستخوش تغییرات عمده گردیده است. آن موقع در مدارس ابتدایی مختلط، بسیار عادی بود که به پسران و دختران به طور جداگانه ورزش داده شود، چرا که پسران از لحاظ جسمی و رفتاری متفاوت از دختران هستند. اکنون این جداسازی ورزش بر اساس جنسیت دیگر مناسبتی ندارد. بیست سال قبل در بسیاری از خانواده ها عادی بود که والدین هنگام حمام رفتن در را قفل می کردند تا فرزندان شان هرگز آنان را لخت و عریان نبینند.

در حال حاضر به ندرت ورزش جداگانه در مدارس ابتدایی وجود دارد و در حمام ها در قیاس با گذشته کمتر قفل می شود. امروزه در رسانه ها راجع به رفتارهای اجتماعی خانواده، بسیار گفته و نوشته می شود. امکان بحث و گفتگو پیرامون مسائل جنسی فراهم شده است. جوانان از اطلاعاتی که مجلات و برنامه های ویژه ی تلویزیونی در مورد سکس می دهند اشباع شده اند. در کشور ما (هلند) مددکاران اجتماعی به شکل سازماندهی شده به مشکلات و مسائل جوانان و بزرگسالان می پردازند. وسایل جلوگیری از بارداری به آسانی قابل دسترسی است، سقط جنین به رسمیت شناخته شده و آگاهی جنسی دادن در بسیاری از مدارس جزو برنامه های آموزشی قرار گرفته است. این فضای باز و آزاد نتایج مثبتی به همراه داشته است. هلند کشوری است که پایین ترین آمار حاملگی زودرس (حاملگی در نوجوانان) و سقط جنین دختران جوان را در سطح کشورهای غربی دارد. سازمان ها و موسسات خارجی به اینجا می آیند تا از نزدیک شاهد این دستاورد باشند.

تغییرات در نگرش به مسائل جنسی، باعث جابجایی مرزهای اخلاقی شده است. مرزهایی که پیش از این، حدود رفتار قابل پذیرش و یا غیرقابل پذیرش را معین میکرد.

4.2- باید به مرزهای کودک احترام گذاشت

همان طور که لازم است به عنوان بزرگسال مرزهای خود را تعیین و از آنها صیانت کنید، ضروری است که به مرزهای کودکان خود نیز احترام بگذارید. بچه ها گاهی به صراحت و آشکارا و گاهی به طور مبهم و تلویحی نشان می دهند که تا چه اندازه پیش می آیند و تا چه میزان به دیگران اجازه ی نزدیک شدن می دهند. بعضی از کودکان دوست ندارند تن شان لمس شود، درجایی که برخی دیگر خیلی از این کار لذت هم می برند. بسیار خوب است که یک کودک مستقلاً تعیین کند که چه میزان از تماس جسمانی را طالب است؟ و به عنوان بزرگسال باید به این حد مرزها احترام گذاشت.

اگر کودکی نشان می دهد که دوست ندارد پدر بزرگش موقع خداحافظی او را ببوسد (شاید به دلیل ته ریش پدر بزرگ) باید به مرز خواسته ی او توجه شود.

اگر کودکی دوست ندارد که وقتی از حمام بیرون می آید توسط کس دیگری خشک شود، نباید او را وادار به این کار کرد، حتی اگر به سرعت کار افزوده شود. اگر کودکی دوست ندارد که پیش چشم دیگران لباسش را عوض کند، نباید فوراً او را خجالتی و کم رو خطاب کنید. کودک باید دریابد که بدن او به خودش تعلق دارد و نباید تصور کند که بزرگسالان هر موقع دلشان خواست می توانند بدن او را لمس کنند. باید به کودک یاد داد که وقتی مایل نیست که بدنش توسط کسی لمس شود، نه بگوید. بدین طریق بچه ها در مقابل سوء استفاده های جنسی قدرت مقابله پیدا می کنند.

4.3- کودکانی که خود در مورد مسائل جنسی سوال می کنند

هنگامی که کودکان برای نخستین بار با مسائل جنسی آشنا می شوند، می توانند سوالات بسیاری تحریک کننده ای مطرح کنند. به علاوه می توانند اینطور وانمود کنند که از چگونگی روابط جنسی بزرگسالان اطلاع دارند، که این البته بسیار گمراه کننده است. دختران حدود 6 ساله می توانند نسبت به آلت تناسلی مردان دوروبر خود بسیار کنجکاو باشند و با طرح سوالاتی شوخی وار و به نوعی چاپلوسانه که " می توانم دودولتان را ببینم" این کنجکاوی خود را بروز می دهند. این گونه پرسش های غیر منتظره می تواند تاثیر جنسی بر روی شخص سوال شونده ایجاد کند. دختر بچه در صدد آن است که بفهمد تا کجا می تواند پیش رود. او رفتار اش را کاملاً درست می بیند، بدون آنکه نظر بدی داشته باشد. و این بزرگسال است که باید بتواند درست در همان لحظه مرز خود را تشخیص دهد.

مثالی دیگر: کودکی از مادرش سوال می کند که آیا می تواند واژن او را ببیند، چون می خواهد بداند که چه شکلی دارد. بسیاری از متخصصان درمان مشکلات جنسی معتقدند که باید برای کودک توضیح داد که واژن یک زن چگونه است. آنها می گویند بسیاری از زنان به این دلیل مشکل ارگاسم دارند که نمی دانند بظر (کلیتوریس) در کجا قرار دارد و چگونه ارگاسم به وجود می آید. خوشبختانه امروز در قیاس با گذشته اطلاع رسانی و آگاهی دادن برای حل مسائل و مشکلات جنسی بسیار گسترده تر و سهل الوصول تر صورت می گیرد، اما هنوز همه ی معلمان زیست شناسی در کلاس های درس آنقدر که باید آزادانه و باز به این موضوعات نمی پردازند. به همین دلیل نباید با طرح چنین سوالاتی از طرف کودک خود مقابله کنیم. بلکه باید به او نشان دهیم که واژن دارای چه شکلی است و بظر در کجا قرار دارد. می توانید با نشان دادن عکسی در کتاب یا استفاده از آینه و یا هر طریق دیگری که می پسندید پاسخ این سوال کودک را بدهید.

اگر کودکی شاهد صحنه ایست که در آن جفتی در حال آمیزش جنسی اند، به خودی خود آسیبی برای کودک به همراه ندارد. در این حالت بچه ها در موقعیت ویژه ای قرار می گیرند و اطرافیان میتوانند در مواجهه با چنین اتفاقی واکنش شدیدی از خود نشان دهند. به علاوه در حال حاضر، متخصصین معتقدند که وقتی بچه ها آمیزش جنسی والدین خود را می بینند، مشاهدات خود را به گونه ای متفاوت (ناخوشایندتر) از آنچه که بزرگسالان

انتظار دارند، تعبیر می کنند. بچه ها میتوانند در این حالت دچار ترس گردند و یا بخواهند برای حل مشکل دخالتی داشته باشند.

روابط جنسی بین بزرگسالان به دنیای خودشان تعلق دارد و به دنیای بچه ها مربوط نمی شود. والدینی که به نظرشان عادی است که بچه ها شاهد آمیزش آنان باشند، در حقیقت به مرز بچه ها بی احترامی می کنند و متوجه نیستند که این صحنه هایی را که کودک می بیند، می شنود و یا احساس میکند در ذهن کودکان اش چگونه تعبیر و تفسیر می شود، به عبارتی برداشت بچه ها متفاوت است با تعبیراتی که بزرگسالان از موضوع دارند.

این مطلب در مورد دادن اجازه تماشای فیلم های ویدئویی و یا برنامه های سکسی تلویزیون نیز صادق است. هم آغوشی پدر و مادر واقعی است و گاهی میتواند موجب ترس و وحشت کودک شود. اما فیلمها غالبا بازتاب دهنده واقعیت امر نیستند. نظر به اینکه بزرگسالان واقعیت ها را می شناسند، می توانند تصاویر را به درستی تعبیر کنند، اما بچه ها فاقد این توانایی هستند. کودکان 1 تا 8 ساله هنوز در مقطعی سنی قرار دارند که قادر به تفکیک پندارها و تخیلات از واقعیات نیستند و حتی بچه های کمی بزرگ تر نیز هنوز تمامی جزئیات زندگی بزرگسالان، از جمله حیطة ی جنسی را به خوبی نمی شناسند و نمی توانند واقعیت را از غیر واقعیت تشخیص دهند. آنان تمایل دارند در مورد موقعیت های ناشناخته خیلی فکر کنند: آها، پس اینجوریه، (آیا) وقتی که بزرگ شدی باید این کار را بکنی و اینطور رفتار کنی؟

4.4- میزان آزادی والدین در تربیت کودکان

اغلب پدر و مادرها دقیقا می دانند که در ارتباط با بچه هایشان، انجام چه اعمالی مجاز و چه اعمالی غیرمجاز است. شما به عنوان والدین می دانید که خطوط قرمز خودتان و بچه هایتان کجاست.

چند مثال زیر موقعیت های متفاوتی را که شامل چند قاعده ی کلی اند نشان می دهند:

- نخست اینکه هرگز محدودیت و مانعی وجود ندارد که فرزند خود را هرچه بیشتر نوازش کنید و در آغوش بگیرید. کودک همیشه به ارتباط جسمانی و نوازش دیدن و به آغوش گرفته شدن نیازمند است. متخصصین بر این عقیده اند که اولین احساسات جنسی کودک از طریق تماس پوستی شکل می گیرند. بچه هایی که در ایام کودکی به میزان کافی تماس جسمانی با والدین خود نداشته اند (به صورت در آغوش گرفته شدن، ماساژ، خارش و نوازش ...) به لحاظ تمایلات جنسی به درستی رشد نمی کنند.

وقتی کودکی با عشق و علاقه در آغوش گرفته می شود، در او تصویری مثبت از جسمش ایجاد می گردد و به او نشان داده می شود که بدن و جسم او ارزشمند است که به آغوش گرفته و نوازش می شود. داشتن تصور مثبت از بدن خود، یک شرط مهم برای رشد سالم تمایلات جنسی هر انسانی است.

اینکه انجام چه کاری مجاز و چه کاری غیر مجاز است بستگی به فرهنگ و بینش خانواده دارد. در برخی از فرهنگ ها، عجیب نیست که مادری آلت پسر بچه ی نوزاد خود را تحریک کند و از این طریق به نوزاد یاد دهد که چگونه می توان احساس جالب و لذت بخشی پیدا کرد.

- قاعده ی دیگری که متخصصین توسط آن به این پرسش پاسخ می دهند که مرز تماس با بدن کودکان کجاست، این است که: تمام رفتارهایی که به منظور لذت شخصی خود با کودک انجام می دهید، غیر مجاز شمرده می شود. این قاعده به نظر صحیح می رسد، اما در این قاعده پیش بینی همه موارد صورت نپذیرفته است.

وقتی پدری به همراه فرزندش به حمام می رود و در آنجا دچار نعوظ می شود، لازم نیست احساس گناه و شرمندگی کند، چون چنین اتفاقی ممکن است پیش بیاید. در صورت بروز چنین اتفاقی بهترین کار این است که بدون اینکه کلمه ای بر زبان آورد از حمام خارج شود.

اما اگر پدری با این قصد و منظور با فرزندش به حمام می رود و می داند که دچار نعوظ می شود، باید از خود سؤال کند چرا خواستار چنین چیزی است و چرا برای نعوظ شدن نیاز به حضور یک بچه دارد.

این امکانپذیر هست که گاهی شما در برخورد با کودکان دچار احساسات جنسی شوید. اما سؤال اینجاست که شما با این احساس چه نوع برخوردی دارید. به همین دلیل قاعده ی بالا روشن و واضح نیست. چون در این صورت آیا مادر نباید به بچه اش شیر بدهد، به این خاطر که هر بار که کودک سینه هایش را می مکد، حالات جنسی در او پدیدار می شود؟

- قاعده ی دیگری که گاهی مطرح می شود اما همیشه هم درست نیست، بیان آشکار می باشد. بدین معنی که هر تماس جسمانی که بین شما به عنوان بزرگسال و کودک وجود داشته باشد و شما جرأت نکنی که با همکارت درباره اش صحبت کنی، ممنوع است. نادرستی این حکم اینجاست که ممکن است ارزش ها و معیار های شما با همکاران تان متفاوت باشد. پس درست تر این است که بگوییم هر تماس جسمانی که با کودک خود داری و جرأت نمی کنی در باره اش با همسرت صحبت کنی ممنوع است. زیرا ارزش ها و معیار های یک زوج بطور کلی با هم همخوانی دارند.

4.5- از مرز گذشتن بازیهای کودکان

همان گونه که میان بزرگسالان و کودکان باید حد و مرزی در بازی و تفریح وجود داشته باشد، در بین خود کودکان نیز باید حد و مرزی تعیین گردد.

وقتی بچه ای با کودکی کوچکتر از خود "دکتر بازی" می کند، انحراف شدیدی در رشد جنسی کودک کوچکتر ایجاد می شود. چرا که هدف و عملکرد این بازی در دو کودک یکسان نیست. اگر دو کودک پنج ساله با هم "دکتر بازی" کنند، طبیعی است، زیرا هردوی آنان در یک مرحله ی سنی برای کشف جسم و احساسات خود قرار دارند، اما یک بچه ی 12 ساله که با کودکی پنج ساله دکتر بازی می کند، آن بچه دوازده ساله این مرحله را پشت سر گذاشته است. بچه 12 ساله در آغاز مرحله ی بلوغ به سر می برد و رابطه ی جنسی را به شکل دیگری تجربه میکند و احساسات و نیازهای جنسی او بسیار شبیه به بزرگسالان است. بعلاوه به دلیل اختلاف سن، کودک بزرگتر فشار روحی را بر کودک کوچکتر اعمال میکند و به این ترتیب امکان سوء استفاده جنسی فراهم میشود.

باید توجه کنیم که ممکن است کودکان همسن و سال هم در بازی جسمانی زیاده روی کنند. البته نه آن بازی هایی که در آن می خواهند آلت تناسلی یکدیگر را ببینند، یا لمس کنند و یا نمایش مامان و بابا بازی داشته باشند، بلکه بازی هایی جسمانی که یکی از دو طرف بازی تحت فشار و زور مجبور به انجام کاری شود که نمی خواهد و دوست ندارد. و همچنین هر گونه بازی که موجب ایجاد درد و ناراحتی گردد.

بنابر این "دکتر بازی" با ترس، زور، تهدید و یا تطمیع یکی از طرفین همراه باشد، مجاز نیست. همچنین اگر بچه ها بخواهند از وسایل خطرناک و دردآوری مانند اشیای تیز، سوزن، آمپول، یا درجه ی تب استفاده کنند و این اشیاء را در باسن یا دستگاه تناسلی هم فرو کنند، قطعاً می توانند موجب درد و آسیب گردند و لذا در این حالت هم "دکتر بازی" مجاز نیست.

همه ی این موارد را می توان به روشنی برای بچه ها توضیح داد. آنگاه بچه ها یاد می گیرند که رابطه ی جنسی دو نفر نباید با درد و ناراحتی همراه باشد و نباید در این رابطه به زور و فشار و تهدید متوسل شد. پس نباید به سوءاستفاده ی جنسی تن داد. به این ترتیب بچه ها می آموزند که چه چیزهایی غلط و نادرست است و اگر احیاناً چنین اتفاقاتی برایشان پیش آید می توانند با والدین خود صحبت کنند.

بچه هایی که یاد می گیرند که چگونه با هم باشند، می توانند در آینده هم رابطه ی عاطفی و جنسی سالمی را بنا کنند و به پیش ببرند.

5. برخی پرسش های والدین و مربیان درباره ی کودکان و مسائل جنسی آنان

5.1- آیا بچه ها می توانند خودارضایی داشته باشند؟

اغلب می بینم که دختر بزرگم که پنج ساله است روی دسته ی میل می نشیند و مرتب وول می خورد، گاهی خیلی طولانی این عمل را ادامه می دهد، آنگاه در چشم هایش می توان حالت گیجی دید. وقتی که کوچک تر بود، معمولا موقع خوابیدن یک عروسک نرم ولطیف را بین پاهایش می گرفت. و حالا پسر کوچک ام که یک سال و نیمه است، روی شکم می خوابد و بدن اش را با جلو و عقب کشیدن روی تشک می مالد. بعضی اوقات با طولانی شدن این حرکت صورت اش قرمز می شود. من اجازه می دهم که هر دو به این کار ادامه دهند، چون به نظر می رسد که هر دو از این عمل لذت می برند و تصور می کنم نوعی خودارضایی محسوب می شود. آیا کودکان هم می توانند عمل خودارضایی داشته باشند؟

- این بستگی دارد به اینکه شما چه درک و برداشتی از خود ارضایی داشته باشید. اگر درک شما از خودارضایی محدود به آن چیزی است که، بزرگسالان برای ارضا جنسی خود انجام می دهند، باید بگوئیم که شما در کودکان غالبا به چنین چیزی برخورد نمی کنید. اما چنانچه خودارضایی را به معنای لمس آلت جنسی، تحریک آن و یافتن احساس خوشایندی از اینکار معنی کنید، آنگاه خواهید دید که در کودکان این رفتار دیده میشود.

تحقیقات نشان میدهد که 30 تا 40 درصد از کودکان زیر 12 سال، چنین خودارضایی را تجربه میکنند. اما در این تحقیقات ذکر نشده که عمل خودارضایی در این کودکان دقیقا چگونه است؛ آیا فقط لمس کردن و خاراندن دستگاه تناسلی است یا همچنین تحریک طولانی مدت آن؟ بسیاری از بزرگسالان کلمه ی خودارضایی را مربوط به بزرگسالان می دانند، بنابراین بهتر است از این عبارت استفاده نکنیم. خصوصا که در مورد کودکان این عمل محدود به لمس آلت جنسی میشود.

به نظر متخصصین، عمل خود ارضایی در بزرگسالان به منظور کاهش اضطراب های جنسی، رفع خستگی ها، سرپوش نهادن بر عصبیت و نگرانی ها، فائق آمدن بر اتفاقات و پیشامدها، به خواب رفتن و یا صرفا وسیله ای برای کسب لذت است.

بچه ها روی آلت تناسلی خود می نشینند، زیرا این کار برایشان احساس جالب و لذت بخشی به همراه دارد، و گاهی هم برای کاهش اضطراب یا به خواب رفتن به این عمل می پردازند.

طبق گزارش این متخصصان به نظر می رسد 10 درصد کودکان زیر دوازده سال گاهی به مرحله ی ارگاسم می رسند و گاها شما نشانه هایی از آن را مشاهده می کنید. تنفس آنان تندتر می شود و گاهی همزمان ادرار می

کنند. هنگامی که پسر بچه ها ارگاسم می شوند، اسپرم از آنها خارج نمی شود، چون اسپرم سازی از مرحله ی بلوغ آغاز می شود.

2.5- آیا خیلی بد است که کودکی والدینش را در حال آمیزش جنسی ببیند؟

از وقتی که بچه دار شدم، میل من به هم آغوشی و آمیزش جنسی به حداقل رسیده است، به خاطر اینکه به شدت نگران ام که بچه هایم صدایی بشنوند و یا شاهد هم آغوشی ما باشند. من فکر می کنم که آنان از این اتفاق وحشت می کنند. در حال حاضر در اتاق خواب را قفل می کنم. اما اگر آنان به طور اتفاقی داخل اتاق شوند، بهتر است چه کار کنم؟

- نظر فروید در زمان خودش (حدود 1930) این بود که اگر کودکی بطور اتفاقی شاهد هم آغوشی و آمیزش جنسی والدینش باشد، دچار آسیب روانی می شود. به نظر فروید وقتی کودک صداهایی از جانب والدینش می شنود، فکر می کند که آنان در حال جنگ و نزاع با هم هستند و وقتی از نزدیک شاهد این صحنه باشد، به طریقی این تصورات تأیید می گردد. زیرا در آن لحظه پدر و مادرش را در حالتی می بیند که، به عقیده ی فروید، برای کودک حالتی عصبی و خشمگینانه است. و اگر کودک چند روز بعد به طور اتفاقی چشم اش به نوار بهداشتی مصرف شده ی آغشته به خون بیافتد، پیش خود یقین می کند که در این اتاق اتفاق ناجوری بین پدر و مادرش رخ داده است. و هنگامی که کودک یک بار شاهد چنین صحنه هایی باشد و پس از آن با در قفل شده مواجه شود، این ذهنیت در او تقویت می گردد.

امروزه مردم در این مورد طور دیگری می اندیشند. اگر نظریه ی فروید درست باشد، پس طی قرون متمادی بسیاری از مردم باید دچار آسیب روانی شده باشند، زیرا در گذشته ی نه چندان دور همه ی اعضای خانواده در یک اتاق کنار هم می خوابیدند. در مورد پستانداران چنین است که کوچک تر ها با مشاهده ی جفت گیری بزرگ تر ها، طریقه ی زاد و ولد را می آموزند. خو شیخانان انسان ها بسیاری چیزها را بر اساس تجربه ی شخصی خود می آموزند. به علاوه بچه ها چگونگی رفتار جنسی را از روی نمونه ها و مثال هایی که می بینند، یاد می گیرند. این نمونه ها ممکن است مستقیماً از طریق پدر و مادر نباشد و مثلاً می تواند از طریق تلویزیون به آنان منتقل شود.

اگر کودکی شاهد هم آغوشی پدر و مادرش باشد و نتواند این مشاهدات خود را در چهارچوب مشخصی معنا کند این مشاهدات میتواند در کودک احساس ناخوشایندی ایجاد کند. اما اگر برای کودکان توضیح داده شود که هم آغوشی بین بزرگسالان برای خود آنان بسیار لذت بخش است، و آنان به این طریق به هم نشان می دهند که یکدیگر را خیلی دوست دارند، و یکدیگر را می بوسند و نوازش می کنند و می خندند، آنگاه برای کودکان روشن

می شود که چیزی که بطور اتفاقی شاهدش بوده است، خشونت و نزاع نبوده و پدر و مادرش قصد آزار و اذیت یکدیگر را ندارند، بلکه همدیگر را خیلی هم دوست دارند و آدم بزرگ ها وقتی همدیگر را دوست دارند و عاشق هم هستند، این کار ها را انجام می دهند.

اگر کودک شما ناگهان وارد اتاق خوابتان شد و شما را در حال هم آغوشی دید، سعی کنید عکس العملی که ناشی از وحشت و دستپاچی است، از خود نشان ندهید. بهتر است که کودک را نزد خود بیاورید و به او توجه نشان دهید. اگر سؤال کرد که شما مشغول چه کاری هستید، میتوانید به همان ترتیبی که در بالا اشاره شد، برایش توضیح دهید و آنگاه دوباره او را به اتاقش راهنمایی کنید.

به نظر بسیاری از والدین، قفل کردن در اتاق خواب ایده ی مطمئن تری است، اما این کار باعث آشفتگی ذهن بچه می گردد و موجب می شود به این فکر بیافتد که چیز پنهانی در این اتاق در جریان است. آنگاه شنیدن سر و صدا هایی که از این اتاق بیرون می آید، برای کودکان گیج کننده و پرابهام خواهد شد و در عین حال امکان ورود و سوال کردن هم از آنها سلب شده است.

5.3- چه زمانی باید در مورد جلوگیری از بارداری با بچه ها صحبت کرد؟

بچه های من اکنون شش و هشت ساله هستند. این اواخر شنیدم که پسر کوچکم به دوستش می گوید: "اینطور کارهای احمقانه نکن. مثل کاندوم می مونی". من وحشت کردم. بچه ی شش ساله ام راجع به کاندوم حرف می زند؟! او از من چیزی در این مورد نشنیده و وقتی از او پرسیدم این کلمه را از کجا یاد گرفته، گفت: "بچه ها توی مدرسه می گن. ولی مامان حالا واقعا این چی هست؟". بچه ی بزرگ من هم مایل بود که بداند. صادقانه بگویم، فکر نمی کنم که لازم باشد بچه ها در این سن چیزی در مورد جلوگیری از بارداری بدانند. آیا می توان توضیح این مساله را برای دوره ی بلوغ گذاشت؟

- در واقع لازم نیست والدین و مربیان یکباره همه چیز را در مورد روابط جنسی برای کودک توضیح دهند. مسائل جنسی فصل جداگانه ای از زندگی نیست، بلکه بخشی از زندگی روزمره ماست، و صحبت پیرامون آن میبایست به همان ترتیبی صورت پذیرد که ما راجع به بقیه امور گفتگو میکنیم. همچنانکه راجع به کتاب ها، برنامه های تلویزیونی و سرگرمیها و احساساتشان.

بچه های کوچک گاهی کلماتی را به کار می برند که خود به درستی معنای آنها را نمی دانند. آنان می دانند که برخی از کلمات و عبارت ها، واکنش هایی را در بزرگسالان به همراه دارد. بیان بعضی از کلمات موجب خندیدن و برخی دیگر موجب تعجب و گاهی عصبانیت در بزرگسالان می شود. بهتر است که همیشه ابتدا مطمئن

شوید که آیا کودک از معنی آن کلمه اطلاع دارد یا خیر، و بعد در مورد معنایش با او صحبت کنید. می توانید به او بگویید که دوست ندارید که او از این کلمات در صحبت هایش استفاده کند.

در مورد وسائل جلوگیری از حاملگی می توان به دو روش صحبت کرد: اطلاعات راجع به جلوگیری از بارداری و وسایل جلوگیری. در مورد چگونگی استفاده از وسایل جلوگیری می توان از حدود 11-12 سالگی با کودکان صحبت کرد. در مورد اطلاعات مربوط به جلوگیری از بارداری، هر زمانی که کودک سوالی مطرح کرد می توانید با او صحبت کنید. این موقعیت ممکن است هنگامی باشد که کودک سه ساله ای قرص های ضدبارداری مادرش را جلوی آینه ی دشتشویی می بیند، و یا کودک شش ساله ای راجع به کاندوم می پرسد.

البته حتما هنگامی که فرزند شما ده- یازده ساله یا در مرحله ی بلوغ است مجددا درباره ی این مسائل با او صحبت کنید. خصوصا در مرحله ی بلوغ باید او را راهنمایی کنید که اگر می خواهد هم آغوشی داشته باشد باید حتما از وسایل ضدبارداری استفاده کند. وقتی که با فرزندان تان در مورد جلوگیری از بارداری صحبت می کنید، باید برایشان توضیح دهید که هر بار آمیزش جنسی نباید الزاما به تشکیل جنین منجر شود. وسایل مختلفی هست که مانع از نزدیک شدن اسپرمها به تخمک می شوند. شاید لازم نباشد مفصلا توضیح دهید که این وسایل دقیقا چه چیزهایی هستند، اما استفاده از قرص های ضد بارداری و کاندوم برای بسیاری از بچه ها شناخته شده و قابل فهم است.

5.4- اگر بچه ها بخواهند با هم آمیزش جنسی کنند، باید چه کنم؟

من مربی مرکز نگهداری کودکان بعد از ساعات مدرسه هستم و گروه من شامل 25 کودک در سنین 5 تا 10 سال است. چند ماه قبل با مشورت والدین یک پروژه ی آگاهی رسانی به کودکان داشتیم که موفقیت آمیز بود. هفته ی پیش ناگهان متوجه شدیم که در اتاق محل نگهداری گروه، یک پسر بچه ی 5 ساله با یک دختر بچه ی 6 ساله لخت کنار هم دراز کشیده اند. تعجب من از آنجا بود که پسرک سعی می کرد آلت اش را داخل آلت دخترک فرو کند. ما توانستیم در همان لحظه از این عمل جلوگیری کنیم و به آنان توضیح دهیم که کارشان درست نیست. همه ما از این اتفاق شوکه شدیم و نمی دانیم چه باید کرد.

- بچه ها اغلب اوقات پس از اینکه اطلاعات بیشتری در مورد مسائل جنسی کسب می کنند، تلاش دارند که رفتار آدم بزرگ ها را تقلید کنند. در واقع این وضع چندان تعجب برانگیز نیست، چون در اطلاعاتی که به بچه ها منتقل می شود، گفته می شود که آدم بزرگ ها وقتی همدیگر را خیلی دوست دارند، با هم می خوابند و این کار را انجام می دهند. کاری که برایشان بسیار جالب است. اگر این چنین گفته شده باشد، بنابراین قابل فهم است که کودکان هم بخواهند همین کار را انجام دهند.

مطابق تحقیقات، اینگونه رفتارهای تجربی، معمولاً بین کودکان هفت سال به پایین میتواند وجود داشته باشد. شکل های دیگر ارتباط جنسی در بزرگسالان، مشابه سکسهای دهانی در بچه های پایین تر از 12 سال دیده می شود. اگر چنین اتفاقاتی رخ داد لازم نیست بلافاصله به چشم مشکل و انحراف دیده شود. همه ی این رفتار ها می تواند کاملاً معصومانه صورت گیرد. و اگر این رفتار در یک کودک مکرراً پدیدار شد، و حاوی مولفه های مربوط به عصبیت یا خشم بود، آنگاه باید از خودتان بپرسید که علت این رفتار کودک چیست.

شما به عنوان مربی یا پدر و مادر چه کار باید بکنید؟ باید به کودک خاطر نشان کنید که فرو کردن چیزی در واژن یا مقعد میتواند موجب درد و ناراحتی شود. این کار خطرناک است چون موجب زخم و عفونت می گردد. هرگز نباید با بدن کسی اعمالی را انجام بدهی که آن شخص خواهان آن نیست.

اگر در مقام مربی کودک با چنین هماغوشی هائی بین کودکان مواجه میشوید، بهتر است که اجازه دهید بچه ها کار خودشان را بکنند و اگر با قبول این مسئله مشکل جدی دارید، میتوانید جداگانه با هر یک از آنها صحبت کنید و بگوئید که شما اینکار را نمی پسندید.

5.5- پدر و مادر های دیگر مرا بیش از حد آسان گیر می پندارند

من مربی گروهی از کودکان بین 3 تا 5 ساله هستم و مرتب با والدین این کودکان در مورد امور تربیتی این کودکان جلساتی دارم. به این ترتیب، شب های بسیار جالبی داریم و راجع به مسائلی مانند نظافت و بهداشت، مشکلات مربوط به خواب، تغذیه و یا در مورد بازی های جدید و ... صحبت می شود. اما هنوز در مورد مسائل جنسی گفتگویی نداشته ایم. ضمن اینکه من در طول روز رفتارهای گوناگون کودکان را زیر نظر دارم. گاهی بعضی از بچه ها سوالاتی جنسی مطرح می کنند که من هم بطور عادی پاسخ شان را می دهم. آخرین بار وقتی که با تعدادی از والدین در این باره صحبت کردم، متوجه شدم که آنان در این مورد مرا بیش از حد آسان گیر و سهل انگار می دانند و با بعضی چیزها اصلاً موافق نیستند. بعد از آن رابطه ی من با برخی از والدین به طور آشکار و چشمگیری رو به وخامت گذاشته است. من در این مورد چه کاری می توانم انجام دهم؟

- مطلع کردن منظم والدین در مورد مسائل تربیتی فرزندان شان امریست کاملاً ضروری و مفید. کاری که هرچه گسترده تر در مراکز نگهداری از کودکان (مهد کودک ها، کودکستان ها و مدارس) میباید صورت پذیرد. این اطلاع رسانی دارای کارکردی دو سویه میباشد، از یک سو والدین از چگونگی قواعد تربیتی و ارزش ها و معیار های مربیان فرزندان شان مطلع می گردند و حق طبیعی آنان است که بدانند نظرات و روش های تربیتی

مربیان تا چه حد با روش های خودشان همخوانی و هماهنگی دارد. از سوی دیگر این حسن را دارد که مربیان و مسئولین تربیتی از نظرات و ایده های والدین در مورد مسائل تربیتی کودکان مطلع می شوند. بدین ترتیب بهتر می توانند رفتاری را که کودکان در مدارس و مهد کودک ها از خود نشان می دهند بررسی کنند. چنانچه مدارس یا مراکز نگهداری کودکان، دربرگیرنده کودکانی با فرهنگ ها و تربیتهای خانوادگی متفاوت است، بهتر است که بدانیم آنان در مورد مسائل و روابط جنسی چگونه می اندیشند. به این طریق می توان بسیار روشن تر و آشکارتر عمل کرد و ایده های جدید ارائه داد. اگر بین نظرات اولیا و مربیان اختلافات عمیقی وجود داشته باشد، شاید آسان ترین راه حل آن باشد که به این دسته از والدین گفته شود: اگر با روش ما موافق نیستید، بهتر است کودک خود را در اینجا نگه ندارید. انتخاب چنین راه حلی زمانی ضرورت میابد که اختلاف دیدگاه ها فاحش و رفع نشدنی بنظر میرسند. اما در اغلب موارد بهترین کار این است که دو طرف ماجرا به دنبال یافتن نظرات مشترک و نزدیک کردن روش هایشان به یکدیگر باشند. به این ترتیب اهداف و شیوه های مشترکی برای تعلیم و تربیت کودکان پیدا می کنند.

در مورد ماجرای که در بالا ذکر شد، این مربی باید تلاش کند که نظرات والدین را در مورد مسائل جنسی در نظر بگیرد، ضمن حفظ اصول شخصی خود. در عین حال والدین هم باید بپذیرند که قسمتی از امور تربیتی کودکان شان را به مربی واگذارند و اگر پذیرش چنین امری برایشان دشوار است، بهتر است مکان دیگری را جستجو کنند که با ارزش ها و معیارهای آنان همخوانی بیشتری دارد.

5.6- بازی های جنسی کودکان

این اواخر می بینم بعضی از بچه هایی که من در مهدکودک از آنها نگهداری می کنم، دوست دارند با هم "دکتر بازی" کنند و در حین بازی ترجیح می دهند من نزدیک شان نباشم. فکر می کنم از این بازی بسیار هیجان زده می شوند، چون مرتب با لپ های قرمز ظاهر میشوند و دوباره به سراغ بازی های دیگر می روند. من این قضیه را به همکارانم گفتم و برخی از آنان معتقدند که نباید به آنان اجازه دهیم "دکتر بازی" کنند. آنان می گویند که باید سر بچه ها را با بازی های جالب دیگری گرم کنیم تا سراغ این بازی نروند. یکی از همکاران من معتقد است که اصلاً نباید اجازه چنین کاری به بچه ها داد و به همین گونه نیز عمل میکند. من شدیداً در درستی واکنش خودم نسبت به موضوع دچار تردید هستم. و نمی دانم در ادامه چگونه واکنشی مناسبتر است؟

- "دکتر بازی" جزو شناخته شده ترین بازی های کودکان است. بدین طریق آنان با روش های قابل قبولی کنجکاو خود را نسبت به بدن دیگر همبازی هایشان نشان می دهند. نیاز به کشف اندام خود و دیگر بچه ها و

همراه با آن احساس و تجربه ای را که از این کشف حاصل می کنند، برای رشد تمایلات جنسی کودکان لازم است. این نوع بازی ها و امثال آنها را معمولا در بچه های گروه سنی 3 تا 6 سال مشاهده می کنیم. نمونه های دیگری از رفتار جنسی کودکان که در بازی ها یا زندگی روزمره از آنان سر می زند از این قبیل اند: دودول همدیگر را کشیدن؛ آلت تناسلی شان را به هم مالیدن؛ تلاش برای اینکه انگشت شان یا چیزی را داخل واژن همدیگر فرو کنند، سعی می کنند با هم همخوابگی کنند؛ با همدیگر راجع به سکس بزرگسالان حرف می زنند؛ برای هم جوک هایی در این مورد تعریف می کنند؛ لباس همدیگر را از تن در می آورند؛ به آلت تناسلی هم نگاه می کنند، آلت تناسلی را نقاشی می کنند؛ در حمام یواشکی همدیگر را دید می زنند؛ تلاش می کنند به آلت تناسلی پدر و مادر دست بزنند؛ به آلت سگ و گربه دست می زنند، یا از بزرگسالان می پرسند که آیا اجازه دارند آلت تناسلی شان را ببینند...

این کنجکاویهای کودکان در رشد جنسی کودکان نقش مهمی بازی میکند. اگر بزرگسالان به خاطر بروز این احساسات در کودکان آنها را مجازات کنند، احساسات جنسی در ذهن کودکان با مجازات و تنبیه تداعی می شود. یعنی رفتار و احساساتی که بروز دادنش ممنوع است. بدین ترتیب وقتی چنین احساساتی در آنان پدید می آید (چه در هنگام کودکی و چه در آینده که بالغ شدند) همواره با حس گناه در آنان همراه خواهد بود.

طریق دیگر مواجهه با موضوع، معطوف کردن ذهن و حواس بچه به بازی و سرگرمیهای دیگری غیر از اینکار است. این شیوه بخودی خود خطا نیست، اما اگر این طریق به واکنشی دائمی در مقابل کنجکاویهای جنسی کودک تبدیل شود، کودک کم کم یاد می گیرد که آن کارها را دور از چشم دیگران و در خفا انجام دهد تا دیگر کسی نتواند حواسش را پرت کند یا مانع کارش شود. بدین ترتیب احساسات جنسی و پنهانکاری در پیوند با یکدیگر قرار میگیرند.

بهتر آن است که به عنوان بزرگسال بپذیرید که کودکان نیز دارای احساسات جنسی هستند و مایل اند که آن را بروز دهند. این احساسات در کودکان هنگام بازی کردن پدیدار می شوند و این برای رشد تمایلات جنسی کودک لازم است. بسیار مهم است که برای کودکان توضیح دهید که در حین بازی اجازه آزار همدیگر را ندارند و مجاز به اعمال زور و فشار به یکدیگر نیستند.

شاید دانستن این مطلب که بازیهای سکسی کودکان غالبا مربوط به زمانی میان سه تا شش سالگی است، برای برخی از والدین آرامش بخش باشد.

5.7- اولین عادت ماهانه و اولین آزاد شدن اسپرم

پسر بزرگم 12 ساله است و این اواخر چندین بار پشه خیس اش را در سبد لباس های کثیف دیده ام. ناگهان به ذهنم رسید که این خیس کردن به خاطر خواب هایی است که می بیند. اما آیا او برای دیدن این جور خواب ها هنوز خیلی جوان نیست؟ دخترم هم 10 ساله است. آیا باید کم کم او را برای اولین عادت ماهانه آماده کنم؟ ممکن است قاعدگی در این سن شروع شود؟ من خودم وقتی 13 ساله بودم برای اولین بار

عادت ماهانه شدم و به نظر همه قاعدگی من زودرس بوده. بهترین روش برای آماده کردن دخترم چیست؟
آیا بعد از وقوع این تغییرات در کودکان گرفتن جشن موضوعیت دارد؟

- پسر 12 ساله می تواند برای اولین بار مُحْتَلَم شود و قاعدگی نیز میتواند برای دختران 10 ساله هم اتفاق بیفتد. سن متوسط قاعدگی در دختران حدود 13 سال است. اما تعیین حد متوسط بسیار دشوار است زیرا گاهی قاعدگی به طور چشمگیری زودتر یا دیرتر رخ می دهد. با توجه به اینکه بلوغ پسران کمی دیرتر از دختران آغاز می شود، میانگین سنی برای شروع ترشح اسپرم در پسران حدود 14 سال می باشد که البته در این مورد نیز احتلام می تواند خیلی زودتر یا دیرتر از سن متوسط آغاز شود.

امروزه، بلوغ دختران و پسران زودتر از گذشته آغاز می شود. اما تغییرات احساسی شان به نسبت رشد جنسی با تاخیر صورت می پذیرد. این بدان معناست که اندام بچه بالفعل تحولات بلوغ را نشان می دهد، اما تغییرات احساسی هنوز در مرحله قبل از بلوغ می باشد. پس باید رشد و نمو اندام فرزندان را در نظر بگیرید. آنها در مورد جلوگیری از حاملگی و اولین گام های عاشق شدن حرف می زنند، اما در نظر داشته باشید که در عین حال بچه های نیز هستند که هنوز تمایل ندارند چیزی در مورد رفیق داشتن و عاشق شدن بشنوند. اگر یک کودک یا نوجوان هنوز دوست دارد روی پایتان بنشیند، در آغوش گرفته شود و مثل یک بچه مورد توجه قرار گیرد، بهتر است که به این نیاز توجه کنید و به آن پاسخ مثبت دهید.

والدین اغلب فراموش می کنند که کودک شان به سرعت به سوی بالغ شدن پیش می رود و از یاد می برند که با دختران در مورد اولین قاعدگی و با پسران در مورد اولین خروج اسپرم صحبت کنند. حتی اگر پیش از اینها با فرزندان در این موارد صحبت کرده باشید، باز هم بسیاری از بچه ها در نخستین مواجهه با قاعدگی یا خروج اسپرم دچار شوک میشوند. در صورتیکه اگر کودک اطلاعات کافی و آمادگی کامل داشته باشد، چنین شوکی اتفاق نخواهد افتاد. مثلاً در مورد اولین دفعه ی ترشح اسپرم، بهتر است توضیح دهید که معمولاً در خواب رخ می دهد و یا در مورد بعضی دیگر از پسران، زمانی رخ می دهد که با آلت تناسلی خود بازی می کنند و یا خودارضایی انجام می دهند. اما این اولین خروج اسپرم می تواند در اولین تماس جنسی نیز رخ دهد.

در مورد اولین قاعدگی می توان توضیح داد که رنگ خونی که ترشح می شود همیشه قرمز نیست، و گاهی می تواند به رنگ متمایل به قهوه ای باشد. در سال اول (و حتی گاهی پس از آن) عادات ماهانه به شکل بسیار نامنظم صورت می گیرد و چنین نیست که همه ی دختران در دوران عادت ماهانه دچار درد شدید در ناحیه ی شکم شوند.

بعضی از خانواده ها، اولین عادت ماهانه ی دختر یا اولین ترشح اسپرم پسرشان را جشن می گیرند. اینکه این جشن باید برگزار شود یا خیر به خواست و واکنش خود فرزندان مربوط می شود. برای برخی از بچه ها بسیار افتخارآمیز است که اندام آنان رشد کرده و بزرگسال می شوند و دوست دارند که جشن بگیرند و آن را اعلام کنند. در برخی دیگر این وضع ایجاد ترس و نگرانی می کند که دیگر کودک نیستند و دیگر هیچ وقت اجازه

ندارند رفتارهای کودکانه ای از خود بروز دهند. اینان ترجیح می دهند که هنوز در عالم کودکانه ی خود باشند، در این صورت جشن گرفتن عمل مناسبی نخواهد بود.

در هر حال، به عنوان والدین بهترین کار این است که با این اتفاقات به شکل مثبت برخورد کنید. به عنوان مادر تلاش کنید که توجه دخترتان را به جهات مثبت عادات ماهانه جلب کنید (زن شدن، بزرگسالی، رشد و باروری تن).

5.8- داستان تاریخی پرده ی بکارت

دختر 12 ساله ام سال گذشته برای اولین بار عادت ماهانه شده. در وحله ی اول من به او فقط نوار بهداشتی دادم، اما کمی بعد به او پیشنهاد کردم که بعضی اوقات، مثلاً موقع شنا، باله و یا ورزش از تامپون استفاده کند. اما او مایل نبود در این مورد چیزی بداند. اما اخیراً دخترم برایم تعریف کرد که به خاطر استفاده از تامپون هنگام اسب سواری پرده ی بکارت اش پاره شده است و من نمی دانستم چه جوابی باید بدهم. من خودم وقتی برای اولین بار با دوست پسرم سکس داشتم، نه درد داشتم و نه خونی آمد. در حالی که هرگز اسب سواری نکرده بودم و تا آن زمان هم از تامپون استفاده نکرده بودم. هیچ وقت نفهمیدم چرا این اولین رابطه ی جنسی برایم با درد همراه نبود. پرده ی بکارت چیست؟

- در مورد پرده ی بکارت کج فهمی های سرسختانه ای وجود دارد. از جمله اینکه تصور می کنند که پرده ی بکارت نوعی گوشت درون واژن است که در اثر ورزش زیاد، خصوصاً اسب سواری و یا زیاد باز کردن پاها در باله پاره می شود. داستان دیگر این است که اولین همخوابگی و سکس برای یک دختر همیشه همراه با درد و خونریزی از دستگاه تناسلی می باشد. چرا که پاره شدن پرده ی بکارت همیشه با درد و ترشح خون همراه است. اما واقعیت چیست؟

پرده ی بکارت تکه گوشتی نیست که سوراخ واژن را می بندد، بلکه لبه ای است که در قسمت داخلی واژن قرار دارد. این برآمدگی گوشتی در بعضی دختران نازک می باشد و بسادگی قابل مشاهده نیست و در برخی دیگر کمی ضخیم تر (یا متورم) می باشد. فقط در صورتی که چیزی داخل واژن فرو رود می تواند در آن سوراخ ایجاد کند و بدین ترتیب موجب کمی خونریزی و درد شود.

این سوراخ به دلیل ورزش کردن یا اسب سواری و باله پاره نمی شود، چرا که در این ورزش ها شما پاهایتان را از هم باز می کنید و نه واژن را. حتی استفاده از تامپون هم موجب سوراخ شدن پرده ی بکارت نمی شود.

به هیچ وجه نمی توان گفت همه ی زنان در اولین همبستری و آمیزش جنسی دچار درد یا خونریزی می شوند. تحقیقات وسیعی که اخیراً در آمریکا صورت گرفته نشان داده که 82 درصد زنانی که مورد تحقیق قرار گرفته اند، در اولین تماس جنسی خود خونریزی نداشته اند. در تحقیقات دیگری که در هلند انجام گرفته، تنها 23 درصد از دختران در اولین همخوابگی خود دچار درد شده اند. آیا 77 درصد بقیه قبلاً اسب سواری کرده بودند؟!

پس چرا در برخی از زنان اولین همخوابگی (و گاهی دفعات بعد از آن هم) همراه با درد و خونریزی است؟ ممکن است برآمدگی گوشتی واژن آنها از نوع سخت و ضخیم باشد، یا به دلیل بی تجربگی در آمیزش جنسی، واژن آنان فاقد رطوبت کافی بوده، یا اینکه همخوابگی به شکلی خشن صورت گرفته باشد. بنابر این، پرده بکارت به علت ورزش یا استفاده از تامپون پاره نمی شود. نداشتن پرده بکارت به معنای باکره نبودن نیست و یا عدم خونریزی در نخستین تماس جنسی را نمیتوان به غیر باکره بودن ربط داد. نخستین تماس جنسی کامل یک زن میتواند بدون درد و خونریزی صورت گیرد و این بمعنای باکره نبودن آن زن نیست.

5.9- پوست اضافی آلت تناسلی پسرانی که ختنه نشده اند

پسر هفت ساله ام دوستی دارد که ختنه شده است. پسر من می گوید که آلت تناسلی دوستش شکل دیگری دارد و از من می پرسد چطور چنین چیزی ممکن است؟ صادقانه بگویم، من به او جوابی ندم. به علاوه پسر من دوست دارد که ختنه شود، چون به نقل از دوستش می گوید که این طوری بهداشتی تر است و در آینده بهتر می تواند آمیزش جنسی داشته باشد. آیا این درست است؟

- برای ختنه پسران دلایل متفاوتی میتوان ذکر کرد. از جمله اعتقادات مذهبی، پزشکی و نظافتی. در آمریکا حدود 70 درصد پسران ختنه می شوند. عمل ختنه کردن در حالت بیهوشی صورت می گیرد و با این عمل قسمتی از پوست جلویی آلت تناسلی بریده می شود و بدین ترتیب عمل نظافت آلت تناسلی راحت تر صورت می گیرد. مدت کوتاهی پس از جراحی آلت تناسلی کمی حساس می شود، چون دیگر توسط آن پوست اضافی محافظت نمی گردد. اما به تدریج این حساسیت از بین می رود.

ختنه شدن تأثیری در چگونگی آمیزش جنسی ندارد و مزیت پاکیزگی و نظافتی هم که برایش ذکر می شود از نظر متخصصین قابل قبول نیست. آنان معتقدند که در مردانی هم که ختنه نشده اند نظافت می تواند به سادگی صورت گیرد.

ختنه به لحاظ پزشکی زمانی ضرورت پیدا میکند که پوست اضافی سر آلت تناسلی، زیاد نازک شود. غالباً اینطور تصور میشود که پوست نازک سر آلت تناسلی پسر بچه ها نمیتواند به عقب رانده شود و یا در آن ناحیه ایجاد درد میکند، حال آنکه در مورد پسر بچه های کوچک برنگشتن پوست سر آلت، امریست طبیعی و در 35 درصد از پسر بچه های تا 12 سال، این پوست بر سر آلت آنها محکم قرار دارد و پس از 12 سالگی است که این پوست خود به خود از آلت جدا میشود و نیازی نیست که بطور زودرس این غشای پوستی را به عقب برانیم، چرا که میتواند با درد همراه باشد.

5.10- آیا دادن آگاهی از مسائل جنسی جزء وظایف دبستان محسوب میشود؟

دو کودک 10 و 11 ساله ام در دبستان درس می خوانند. روزی با یک نامه به خانه آمدند که در آن نوشته شده بود هفته ی آینده در مدرسه ی آنها یک پروژه ی آگاهی رسانی در مورد مسائل جنسی برگزار میگردد. از چند نفر کارشناس که در "مرکز اطلاع رسانی در مورد مسائل جنسی کودکان و خانواده ها" کار می کنند، دعوت به عمل آمده که این پروژه ی یک روزه را در این مدرسه اجرا کنند. محتوای این پروژه، در یک نشست به اطلاع اولیاء دانش آموزان رسانده شد. من شخصا مردد هستم که آیا این اطلاع رسانی برای این گروه سنی از بچه ها ضرورت دارد یا نه؟ چون در حقیقت ترس ام از اینجاست که ممکن است اطلاعات بیش از نیاز و زیاده از حد در مورد مسائل جنسی به کودکان داده شود. به علاوه فکر می کنم که در درجه ی نخست این کار باید در منزل، و توسط والدین انجام گیرد. چون در غیر این صورت والدین آگاهی درستی از مطالبی که در مدرسه به کودک انتقال داده می شود، نخواهند داشت.

- صحبت پیرامون مسائل جنسی و ارائه اطلاعات در این زمینه، امری جدانشدنی از امور تربیتی میباشد و هر کسی که به امور تربیت و آموزش کودکان و نوجوانان اشتغال داشته باشد، عهده دار تربیت جنسی کودکان نیز خواهد بود. به همین دلیل توقع پنهان کردن ویا مسکوت گذاشتن مسائل جنسی بچه ها در محیط های آموزشی بيمورد میباشد، اگرچه بخشی از این روشنگری و اطلاع رسانی میبایست در کانون خانواده صورت پذیرد.

همان گونه که صحبت پیرامون دین، مذهب، خدا، سیاست و اجتماع چیزی نیست که مختص به چهاردیواری خانه باشد، در مورد مسائل جنسی نیز نمیتوان این انتظار را داشت که این مطلب تنها در محیط خانواده مورد بحث قرار گیرد. کودکان در مدرسه ایده ها و نظرات خود را بیان می کنند و سوالاتی مطرح می کنند که به مسائل جنسی شان مربوط می شود. در نتیجه نمی توان بحث و گفتگو پیرامون مسائل جنسی را محدود به خانه ساخت. به علاوه فضای مدرسه، مناسب ترین مکان برای اینگونه گفتگوهاست، زیرا همه ی بچه ها در یک گروه سنی هستند و می توانند نظرات و ایده های همدیگر را بشنوند و یاد بگیرند که به نظرات و عقاید یکدیگر احترام بگذارند. در عین حال آنها می آموزند که به مسائل با دیدی انتقادی بنگرند و از مجموعه دریافتهای خود، به دیدگاهی مشخص دست یابند.

تربیت جنسی وظیفه ایست مشترک برای مربیان مدرسه و والدین کودک. اما از آنجائیکه این موضوع برای برخی خانواده ها از حساسیت ویژه ای برخوردار است، مناسبتر آن است که همفکری میان والدین و مربیان صورت گیرد. مربیان مدرسه و والدین میبایست از طرز تلقی یکدیگر آگاهی کامل داشته باشند. به همین خاطر برگزاری جلساتی مشترک میان والدین و مربیان مدرسه، پیش از اجرای پروژه مذکور (آگاهی رسانی در مورد مسائل جنسی به کودکان) گامی مثبت میباشد.

مسئولین پروژه آگاهی رسانی جنسی، مربیان و والدین در این جلسات از این امکان برخوردار میشوند تا با ایده ها و نظرات یکدیگر بهتر آشنا شوند و پیرامون نکات مبهم و انتقادات احتمالی، با هم بحث و گفتگو داشته باشند. به علاوه در این جلسات مشخص میشود که چه نکاتی برای گروههای سنی متفاوت مطرح خواهد شد. با سرعت زیاد مطالب را گفتن در اینجا منظور نیست، بلکه آنچه اهمیت دارد، طریق بیان آن میباشد.

تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد که اطلاع رسانی در مورد مسائل جنسی به کودکان، باعث بروز رفتارهای جنسی زودرس در آنها نمی‌شود.

در واقع با این کار کودکان پیشاپیش آمادگی مواجهه با آنچه که در انتظارشان است را پیدا می‌کنند و به این ترتیب به اطلاعات لازم در مورد رفتارهای جنسی دست می‌یابند. از تأثیرات مثبت این شیوه میتوان از پائین بودن میزان حاملگی یا سقط جنین میان دختران در هلند یاد کرد. در مقایسه با کشوری مثل ایالات متحده ی آمریکا (که نگاه متفاوتی در مورد مسائل جنسی و تربیتی کودکان وجود دارد) زمان شروع به سکس در بین جوانان هلند چندان متفاوت نیست، در حالی که جوانان کشور ما با آمادگی بیشتری به استقبال آنچه در انتظارشان هست می‌روند.

5.11- گفتگو پیرامون خودارضایی، لذت جنسی و شهوت

به نظر من بهترین طریق آنست که با بچه ها در مورد مسائل جنسی باز و روشن صحبت کرد و خودم هم تاکنون همین شیوه را بکار گرفته ام. اما صحبت پیرامون برخی موضوعات برایم بسیار دشوار است. من بسیار آزادانه و باز در مورد هم آغوشی، رابطه ی جنسی، اعضای بدن، بچه دار شدن، چگونگی زایمان و چیزهایی از این قبیل با بچه هایم صحبت می‌کنم، اما هنوز در مورد خودارضایی نتوانسته ام با آنها گفتگویی داشته باشم، با این که می‌دانم وقتی که کودکان با اعضای تناسلی خود بازی می‌کنند و آنرا لمس می‌کنند، از این کار بسیار لذت می‌برند. همچنین هنوز نتوانسته ام در مورد میل جنسی و از آن دشوارتر، ارضاء شدن پس از عمل استمناء، چیزی بگویم. چگونه باید اینها را برای بچه ها تعریف کرد؟

- برای بسیاری از والدین، صحبت پیرامون مسائل جنسی آسان نیست. اما گاهی اوقات برای دادن پاسخی روشن به سؤالات بچه ها میباید بر این احساس ناخوشایند غلبه کرد. در حیطه مسائل جنسی موضوعاتی وجود دارد که حتی برای مشاورین جنسی باتجربه نیز دشوار است که در مورد آنان صحبت کنند، از جمله خودارضایی، لذت جنسی و شهوت. این دشواری می‌تواند تابع علل گوناگون باشد، یکی اینکه شاید ما خجالت میکشیم دیگر آنکه به گفتگو پیرامون این مسائل عادت نداریم و یا این موضوعات را کاملاً شخصی و خصوصی میبینیم و یا در تربیت شخصی ما نگاهی منفی نسبت به موضوعات جنسی وجود دارد.

با این وجود این ها موضوعاتی هستند که برای بچه ها قابل درک می باشند. اغلب کودکان از سن دوسالگی، وقتی که روی آلت تناسلی خود می نشینند، احساس خوب و لذت بخشی دارند. این رفتار را از جهاتی می توان با خودارضایی بزرگسالان مقایسه کرد. شما می توانید به بچه ها بگویید این کاری است شخصی و نباید در حضور دیگران انجام شود.

وقتی که دختر بچه ها بظر (clitoris) خود را لمس می کنند و از این کار احساس لذت می کنند، برایشان کشف مهمی است. بررسی های به عمل آمده توسط "مرکز کمک به مشکلات جنسی" نشان می دهد که بسیاری از زنان

بزرگسال که با مشکل ارگاسم و عدم لذت در آمیزش جنسی مواجه اند، از نقش بظر در نزدیکی جنسی مطلع نیستند. حتی لازم است پسرهای جوان نیز در زمانی مناسب، از وجود این عضو حساس در زنان مطلع شوند. صحبت در باره هیجانات جنسی (احساس نیاز فوق العاده به هم‌آغوشی و میل به هم‌آغوشی) یا شهوت (نیازمندی شدید به هم‌آغوشی بدون حضور عشق) موضوعاتی هستند که لازم نیست به یکباره برای کودک تعریف شود. ولی البته جزیی از اطلاعات راجع به رابطه جنسی بزرگسالانه را تشکیل می‌دهد. در مورد ارگاسم، می‌توان اینگونه توضیح داد که احساس بسیار ویژه ایست که هنگام هم‌آغوشی یا زمان خودارضایی پدید می‌آید. این احساس در افراد مختلف، متفاوت است، اما به هر حال احساس بسیار لذت بخش و خاصی است. اگر یک بار به ارگاسم برسی، آنگاه دقیقاً آن حس ویژه و بی‌مانند را درک خواهی کرد، این حس است غیرقابل انکار. در یک کتاب اطلاعات جنسی برای جوانان، ارگاسم به احساس بعد از عطسه تشبیه شده است. هر چند که این تشبیه ممکن است برای بچه‌ها حاوی هیچ معنایی نباشد.

5.12- چگونه و در چه زمانی درباره ی سوء استفاده ی جنسی صحبت می‌کنید؟

بچه‌های شش و هفت ساله ام‌درمدرسه ماجراهای زیادی در مورد سوءاستفاده ی جنسی از کودکان می‌شنوند. داستان‌های وحشیانه‌ای که مثلاً بعضی مردان بچه‌ها را می‌دزدند و بعد آنها را می‌کشند یا می‌خورند... متأسفانه از طرف مربیان مدرسه توضیح کافی و روشن در مورد این داستانها داده نمی‌شود. به نظر می‌رسد این‌گونه ماجراها برای کودکان بسیار جالب و مهیج باشد. اما من فکر می‌کنم بسیار مهم است که در لحظه مناسب اطلاعات درست در مورد امکان بروز چنین خطراتی به بچه‌ها داده شود.

- صحبت در مورد سوءاستفاده ی جنسی با بچه‌ها کاری است بسیار مشکل، اما در عین حال ضروری. سوءاستفاده ی جنسی، جنبه ی منفی رابطه ی جنسی است که شما به عنوان مربی و معلم کودک تلاش می‌کنید آن را پنهان نگه دارید، چرا که هدف شما این است که همیشه اول جنبه‌های مثبت رابطه ی جنسی را به کودک بشناسانید و بعد از آن او را با جنبه‌های منفی (سوءاستفاده های جنسی) آشنا سازید.

اگر هشدار در مورد سوءاستفاده ی جنسی اولین چیزی باشد که کودک در مورد مسائل جنسی با آن مواجه می‌شود، تأثیر انحرافی و منفی بر روی کودک باقی می‌گذارد.

حتی کارشناسان امور تربیتی کودکان نیز با این پرسش مواجهند که آیا صحبت در مورد سوءاستفاده ی جنسی باید به امور تربیت جنسی مربوط دانسته شود یا خیر؟ در انگلستان برخی مدارس برنامه ی ویژه‌ای به عنوان "کمک‌های اولیه در موقعیت‌های تهدید و تصادفات" به اجرا می‌گذارند و به بچه‌ها آموزش می‌دهند که در مواقع خطرناک از جمله تصادفات رانندگی، آتش‌سوزی و تهدیدات و سوءاستفاده ی جنسی باید چگونه رفتار کنند. نتیجه آنکه مسئله سوءاستفاده جنسی به حوزه دیگری جدا از تربیت جنسی مربوط میشود. منظور از سوءاستفاده ی جنسی وضعیتی است که در آن کسی با سوءاستفاده از قدرت، دیگری را مورد سوء استفاده جسمی (جنسی) قرار میدهد. در این مورد می‌توان با کودکان صحبت کرد، ولی مهم‌تر آن است که به بچه‌ها آموزش

داده شود که در چنین شرایطی چه واکنشی نشان دهند: نه گفتن، گریختن، موضوع را با فرد مسئولی در میان گذاشتن، از جمله این راه حلها است.

در عین حال باید به بچه ها هشدار داد که ممکن است آدم های ناشناس و چه بسا آشنایان، از تو بخواهند کارهایی انجام دهی که تمایلی به انجام آنها نداری و یا کاری را با تو انجام دهند که تو دوست نداری. برای مثال:

از تو بخواهند بدنت را، یا آلت تناسلی ات را لمس کنند، ترا به آغوش کشند و یا بگویند که تو کاری را جلوییشان انجام بدهی. بعضی اوقات ممکن است این درخواست با مهربانی و خوشرویی و برخی اوقات با زور و خشونت همراه باشد. اغلب وعده می دهند که یک هدیه از آنان می گیری و تو نیز باید قول بدهی که این راز را به هیچ کس نگویی.

به بچه ها توضیح دهید که رازها به دو گونه اند، یکی جالب و دیگری آزاردهنده. رازهای جالب را لازم نیست به کسی بگویی، اما رازهای آزاردهنده را باید با کسی که به او اعتماد و اطمینان داری در میان بگذاری. باید به بچه ها آموخت که همیشه آنها مجاز به گفتن "نه" در مقابل آنچه نمی پسندند، هستند، حتی اگر به آنها وعده ی یک هدیه ی جالب داده شود.

در این مورد می توانید چند مهارت اولیه ای را که لازم است کودکان در مواقع تهدید و سوءاستفاده ی جنسی بدانند به فرزندانتان آموزش دهید. یک کودک باید بتواند موقعیت ها را خوب ارزیابی کند (خطرناک- غیرخطرناک، خوب- بد، درست- غلط) و بتواند به امکانات موجود برای خروج از موقعیت های نامناسب بیاندیشد. برای فراگیری این مهارت ها کودک باید از اعتماد به نفس کافی برخوردار باشد و باید احساس خوب و خوشایندی به ارزش های شخصی خود داشته باشند و اینها نیز آموختنی هستند.

انجام بازی "چه کار می تونی بکنی اگر..." با بچه های کوچک روش خوبی است که آنان به امکانات و راه حل های مناسبی برای موقعیت های دشوار و ناگوار فکر کنند و راه برون رفت از وضعیت های نامناسب را بیابند. بعلاوه شما از طریق شرایط خطرناکی که در این بازی فرض میکنید، میتوانید میزان توانایی کودکان را در برخورد با شرایط متفاوت ارزیابی کنید. مثلا با طرح سوال اگر مرا در یک فروشگاه بزرگ و شلوغ گم کردی چه کار می توانی بکنی؟، و یا اگر خانم مهربانی آمد پیش ات و گفت که از دوستان مادرت است و می خواهد ترا به منزل برساند، چه کار می کنی؟ و اگر های دیگر.

5.13- صحبت در مورد همجنس گرایی

پسر چهارساله ام یک دوست بسیار صمیمی دارد. آنها اغلب با هم بازی می کنند و همبازی های خوبی برای هم هستند. اخیرا در کلاس آمادگی خود در مورد اینکه عاشق همدیگر هستند حرف زدند، بدون اینکه از معنای آن چیزی بدانند. غالبا بچه های این سن عاشق کسی هستند و در غالب مواقع آنها عاشق خانم معلم خود میشوند. وقتی از پسر پرسیدم که عاشق چه کسی شده ای، بلافاصله جواب داد: عاشق بهترین دوستم.

امروز وقتی به خانه آمد گفت که از مادر دوست اش شنیده است که آنان نمی توانند عاشق هم باشند، چون هردو پسر هستند. پسر مفهوم این حرف را نمی فهمد و من تلاش کردم برایش توضیح دهم که برخلاف گفته ی مادر دوست اش، چنین چیزی امکان پذیر هست. اما دوست اش دیگر مایل به ادامه ی این دوستی نیست، چون پدرش مسخره اش می کند.

- برای کودکان در گروه سنی 4 تا 6 سال پیش می آید که با احساس عاشق شدن واقعی به خانه بیایند. برای آنان این عشق چیزی جز یک دوستی ویژه نیست و این احساس ویژه را بطور طبیعی میتوان نسبت به خیلی ها داشت. متأسفانه کودکان حتی در این سن، از بعضی بزرگسالان می شنوند که برخی آشکارا دوست داشتن "مجاز" نیست و "نباید" باشد.

اگر جوانان در سن بلوغ کشف کنند که دارای تمایلات همجنس گرایی هستند، میتواند به ترس و دلهره در آنان منجر شود. برخی از آنان سال ها از قبول این واقعیت سر باز میزنند، گروه دیگری آن را به شکل یک راز بزرگ پنهان نگه میدارند و این به واسطه ترس از واکنش اطرافیان می باشد. بخشی از این ترس، سردرگمی و نگاه منفی اطرافیان به مسئله همجنس گرایی را میتوان از طریق وارد کردن بحث همجنس گرایی در تربیت جنسی کودکان جلوگیری کرد. هنگامیکه با کودکان در مورد مسائل جنسی گفتگو میکنیم، طرح مسئله همجنس گرایی میتواند آمادگی لازم را در آنها ایجاد کند تا چنانچه با این مسئله مواجهه شدند، دچار ترس، نگرانی و سردرگمی نشوند.

همجنس گرایی میبایست به امری قابل پذیرش در حیطه مسائل جنسی بدل شود تا بتواند از شکل غیرعادی و استثناء امروزی خود رهائی یابد.

نیازی به توضیح مفهوم همجنس گرایی برای کودکان خردسال نیست، چرا که این مفهوم برای آنها چندان معنی ندارد. اما میتوان گفت که برخی مردان یا پسران به همجنس های خود علاقمند میشوند و با هم تماس جنسی دارند. آنها نمیتوانند ازدواج کنند (1) ولی میتوانند با هم زندگی کنند. مسلمان این امر در مورد دخترها و زنان نیز صادق است.

برای همه ی مربیان به یک اندازه ساده نیست که در مورد همجنس گرایی صحبت کنند. به عنوان یک بزرگسال باید در حله ی نخست شما برای خودتان مشخص کنید که در مورد همجنس گرایی چگونه می اندیشید. چرا که نحوه نگرش شما در توضیح بیطرفانه ای که قرار است به کودک ارائه دهید، کاملاً موثر است. حتی در برخورد غیرشفاهی. بعنوان مثال چنانچه شما الان توضیح بیطرفانه ای از همجنس گرایی ارائه داده اید اما یک ساعت بعد وقتی جلوی تلویزیون نشسته اید و به برنامه ای نگاه میکنید که در آن رفتار همجنس گرایان مورد تمسخر قرار میگیرد و شما به آن میخندید، در اینجا کودک پیام دیگری از این رفتار شما دریافت میکند.

در ادامه بعنوان بزرگسال باید نزد خود مشخص سازید که چه پیام و آگاهی ای را می خواهید در مورد همجنس گرایی به کودکان منتقل سازید. آیا می خواهید که بچه ها بشنوند که همجنس گرایی نیز نوعی دوست داشتن و عاشق شدن است که بین دو همجنس اتفاق می افتد و این رفتار به همان میزان طبیعی است

که عاشق شدن دو غیرهمجنس؟ و اینکه همجنس گرایی می تواند رابطه ای سالم و طبیعی و به همان میزان صمیمی و سرشار از عشق و محبت باشد که نزد غیرهمجنس گرایان است؟ اگر پیام تان این است، پس باید به عنوان بزرگسال آن را روشن و آشکار بیان کنید و در کلاس اجازه تعریف جک های در باره همجنس گرایی را ندهید و به کودکان خود نگوئید که اجازه ندارند عاشق دوست همجنس خود شوند.

1- در زمان نگارش این کتاب، هنوز قانون اجازه ازدواج همجنس گرایان در هلند تصویب نشده بود.

برای امتحان خودتان که به عنوان ولی یا مربی، همجنس گرایی تا چه میزان برایتان پذیرفته شده است، می توانید خود را اینگونه آزمایش کنید: اگر روزی یکی از فرزندان شما که در مرحله ی سنی بلوغ است با این پیام به خانه بیاید که "مامان، بابا، می خواهم به شما بگویم که..."، چگونه عکس العملی نشان می دهید؟

5.14- چگونگی برخورد با واکنش های اطرافیان

اینکه من با فرزندان ام در مورد مسائل جنسی باز و بی پرده برخورد می کنم، از نظر خانواده ی همسر من غیرعادی و عجیب است و رفتار کودکانم توسط همسایه ها نیز زیاد باز و آزاد تلقی میشود. من شخصا در این مورد مشکلی ندارم، اما برایم جالب نیست که فرزندانم اینگونه مورد ارزیابی دیگران قرار گیرند و نمی خواهم آنها دچار مشکلی در این ارتباط بشوند.

- شما به عنوان سرپرست کودک می توانید به همین شیوه درست و صادقانه تان برای تربیت جنسی کودک ادامه دهید و کودک بعدها در مدرسه توسط دیگران نیز آموزشهای خواهد دید. برخی از والدین در به کارگیری این شیوه تردید دارند، به این خاطر که اطرافیان آنان (پدربزرگ، مادربزرگ، همسایه ها یا دوستان) شیوه ی تربیت جنسی کودکان شان را بیش از حد آزادانه می پندارند. برای برخی دیگر از والدین دشوار است که با واکنش های ملامت آمیز اطرافیان خود روبرو شوند و به همین خاطر کودکان خود را برای مواجهه با اینگونه رفتارهای سرزنش آمیز مهیا می سازند.

فرض کنید کودک شما با کودک همسایه در منزل تان مشغول "دکتر بازی" باشند و این کار از نظر شما ایرادی نداشته باشد و آن را عادی ببینید. اما شما نگران این هستید که بچه

همسایه تان در این مورد در خانه شان حرف بزند و مادر وی به رفتار "بی ادبانه" ی کودک شما اعتراض کند و بدتر از آن، خانم همسایه مانع از بازی فرزندش با کودک تان شود و یا کودک همسایه در مدرسه شایع کند که فرزند شما "ناباب" است. بعضی از والدین می توانند بگویند که برای آنان اهمیتی ندارد که دیگران در این مورد چگونه فکر می کنند. برخی دیگر مثال بالا را به خاطر می آورند و نگران واکنش های اطرافیان هستند. اگر شما در محیطی زندگی می کنید که احتمال می دهید رفتار و شیوه ی تربیتی شما مورد مذمت و تقبیح اطرافیان قرار

گیرد، باید فرزندان خود را برای مقابله با اینگونه واکنش ها آماده کنید و به آنان توضیح دهید که اطرافیان ممکن است در این مورد به شیوه ی دیگری بیاندهند و عمل کنند. همه ی افراد نمی پسندند که فرضا تو در گرمای تابستان بخواهی لخت در باغچه ی منزل بدوی و بازی کنی. می توانید به کودکان خود توضیح دهید که ارزش ها، معیارها و عادات شما به عنوان والدین درخصوص تربیت فرزندان ممکن است با ارزش های اطرافیان متفاوت باشد. ما باید یاد بگیریم که به ارزشهای یکدیگر احترام بگذاریم .

5.15- اگر کار شما تربیت و مراقبت از کودکان است

من سالهاست که در مدرسه ی ابتدایی تدریس می کنم . به نظر من با کودکان باید در مورد مسائل جنسی بسیار عادی صحبت کرد و این کار را هم انجام می دهم. اما نمی دانم که همکاران دیگرم در این مورد چگونه عمل می کنند و گاهی از بچه ها می شنوم که در کلاس های دیگر اجازه ی صحبت در مورد بعضی مسائل را ندارند، درحالی که من ایرادی در این گفتگوها نمی بینم. همچنین اصلا نمی دانم که والدین این بچه ها در این خصوص چگونه فکر می کنند. همچنین در مدرسه ما تا بحال در مورد نحوه برخورد با این مسائل، بحثی میان مسئولین صورت نگرفته که این به نظرم بسیار عجیب است.

- صحبت درباره ی مسائل جنسی با کودکان خود، متفاوت از صحبت با کودکان سایرین است که شما وظیفه ی تعلیم و تربیت آنها را به عهده دارید. در مورد دسته ی دوم (کودکان محل کار و مدرسه) شما همیشه با مساله ی چگونگی طرز فکر والدین این کودکان روبرو هستید. مسائل جنسی، بخشی از مسائل تربیتی به حساب میاید که بسیاری از والدین کودکان حاضر نیستند این بخش از تربیت کودکشان را به کس دیگری واگذار کنند. برخی از مربیان کودک روش مسکوت گذاشتن و پاسخ ندادن به سوالات کودکان در مورد مسائل جنسی را انتخاب می کنند و بروز رفتار جنسی در کودکان را بدون هر گونه توضیح و تشریحی، ممنوع می کنند. تحقیقات به عمل آمده نشان می دهد که اکثر مدارس ابتدایی هیچ گونه توجهی را مصروف مسائل جنسی کودکان نمی کنند، چون مربیان نمی دانند که چگونه باید عمل کنند، و به علاوه از واکنش های منفی والدین کودکان ترس و واهمه دارند.

برخی دیگر از موسسات نگهداری کودکان، از جمله کودکانستان ها و مهد کودک ها با این سؤال دشوار مواجه اند که مرزهای این اطلاع رسانی در مورد مسائل جنسی کجاست و اینکه چه رفتارهایی را می توان از کودکان پذیرفت و چه رفتارهایی را نه.

همه ی موسسات و مراکزی که بخشی از امور تربیتی کودکان از طرف والدین به آنها واگذار میگردد، باید دارای نقطه نظرهای معینی در مورد مسائل تربیتی باشند و ترجیحا این نقطه نظرها را میبایست بصورت مکتوب در اختیار اولیای کودکان قرار دهند. والدین همانگونه که از ساعت باز و بسته شدن موسسات میبایست اطلاع داشته باشند، باید از چگونگی برخورد مسئولین آن مرکز آموزشی با موضوعات دیگر هم مطلع باشند. از

جمله تنبیه ها، روابط میان کودکان، پاکیزگی و بهداشت، آیا تغذیه داده می شود یا خیر ... و این فهرست مسائل، میباید شامل امور مربوط به مسائل جنسی نیز بشود. اینکه این مرکز آموزشی یا نگهداری کودکان در مورد مسائل جنسی کودکان چگونه می اندیشد، چه واکنش هایی در قبال رفتار های جنسی کودکان دارد، به سوالات کودکان در این خصوص چگونه پاسخ می دهد ...

چنان که ذکر شد بیان این دیدگاه ها و شیوه ها باید ترجیحا به صورت مکتوب باشد تا علاوه بر والدین که بخشی از زندگی کودکان در این محل سپری میشود، برای مسئولین، مربیان، معلمان و کلیه ی دست اندرکاران امور تعلیم و تربیت کودکان این مراکز نیز روشن شود که این موسسه از چه طرز فکر و رویه ای برای تعلیم و تربیت پیروی می کند و کودکان در این مرکز مجاز به گفتن چه چیزهایی و تا چه میزان، و انجام چه کارهایی هستند.

برای دستیابی به این شیوه، مناسبتر آن است که در درون موسسه یا مرکز آموزشی گفتگو و تبادل نظر میان همکاران در این موارد صورت پذیرد. آنگاه برای یکایک افراد مشخص میشود که همکارانشان در مورد مسائل جنسی کودکان چگونه می اندیشند. چرا که واکنش همکاران در مورد مسائلی از قبیل رفتارهای تحقیرآمیز کودکان نسبت به یکدیگر و یا برخوردهای فیزیکی آنها با هم قابل پیش بینی است، ولی اینکه یک همکار در مقابل "دکتر بازی" کودکان چه واکنشی از خود نشان خواهد داد، چندان قابل پیش بینی نیست.

5.16- فیلم ها و خط های تلفن سکسی

پسر یازده ساله ام در منزل دوستش به همراه تعدادی از همسن و سالهایش، فیلم ویدئویی سکسی را که برادر بزرگ تر آن پسر از ویدئوکلپ کرایه کرده بود و روی تلویزیون گذاشته بود، تماشا کردند. او تحت تأثیر این فیلم قرار نگرفته بود، اما من به شدت جا خوردم. او گفت که بعد از یک ربع ساعت ترجیح میداده که به دنبال کار دیگری برود، اما جرأت نکرده این فکر را عملی کند، چون می ترسیده که مورد تمسخر دیگر بچه ها قرار گیرد. او همچنین گفت که با همین گروه از دوستانش چندبار به شماره تلفن های سکسی زنگ زده اند. من به شدت ناراحت و نگران شدم و گفتم که بعد از این اجازه ندارد با این گروه معاشرت داشته باشد.

- در این گروه سنی، بعضی از بچه ها به شدت به مسائل جنسی بزرگسالان علاقمند هستند. چگونه یک بچه 11 ساله به کنجکاوهای خود در این ارتباط جواب میدهد؟ مثلا از طریق خرید یک مجله سکسی به اتفاق دوستش؛ تماشای فیلم سکسی وقتی کسی در منزل نیست؛ رفتن به مغازه های مخصوص فروش وسایل سکسی و یا زنگ زدن به خط تلفنهای سکسی و یا تماشای تبلیغات سکسی در کامپیوتر. راه ارضاء این کنجکاوها به اندازه کافی موجود است. این رفتارها بیشتر به شکل جمعی و گروهی صورت می گیرد، چون بچه ها به تنهایی جرأت انجام

آنها را ندارند. وقتی که بچه ها بزرگ تر می شوند، جذابیت این گونه کارها نیز در آنان کاهش می یابد، چرا که آنها از کسی که دوستش دارند چیزهای بسیار جالب تری دریافت میکنند.

نگاه کردن به مجلات یا فیلم های سکسی و یا زنگ زدن به شماره های سکسی لزوما در همه مواقع برای بچه ها زیان آور نیست. اگر بچه ها دائما از بزرگسالان خود بشنوند که تمایلات جنسی، رابطه ی تنگاتنگی با عشق، احترام و مهر ورزیدن دارد، آنگاه می توانند به غیر واقعی بودن فیلم های سکسی (پورنو) و خط های تلفن ویژه ی سکس پی برند. به علاوه می توان برایشان توضیح داد که فیلم های سکسی معمولا توسط مردان ساخته می شوند و زنان در آنها نقش هایی را بازی می کنند که برای برخی از مردان جذابیت دارد، اما برای زنان میتواند بسیار تحقیر آمیز باشد.

فیلم های سکسی که در آن ها روابط جنسی به شکل خشونت بار به نمایش گذاشته می شود، تصویری ناهنجار و عجیب، همراه با احساس ترس و وحشت از روابط و تمایلات جنسی در ذهن بچه ها ایجاد می کند. باید به درستی و وضوح به بچه ها توضیح داد که نباید از رابطه ی جنسی ترس و وحشت داشته باشید و در عین حال این رابطه ای نیست که با تحقیر و ایجاد درد و ناراحتی برای شخص دیگری همراه باشد.

تماشای فیلم های سکسی به این دلیل که گروه همسالان تماشای فیلم را تجویز میکند، مسئله ایست دیگر (که در مورد فیلمهای وحشتناک و یا خشونت آمیز نیز معتبر است). هرچند که رعایت ارزشهای گروهی در این سن و سال برای بچه ها از اهمیت زیادی برخوردار است ولی نباید به قیمت انجام کارهایی باشد که مورد علاقه کودک نیست. باید به کودکان آموخت که بتوانند در مقابل آنچه که مورد علاقه شان نیست، نه بگویند.

پایان